

DARBININKAS

Vol. XCI, Nr. 5 (51)

341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207

Gegužė- May 2006

“DARBININKAS” SUSTABDOMAS

(Lietuvių pranciškonų) *“Provincijos vadovybės sprendimu,
nuo š.m. liepos 1 d. mėnesinio “Darbininko” leidyba
neapibrėžtam laikui suspenduojama”.*

(Citata iš provincijolo kun. B. Jurčio pranešimo balandžio mėn. “Darbininke”)

Praeitame (balandžio mėnesio) “Darbininko” 50-jame numeryje tilpo Lietuvių pranciškonų provincijolo kun. Benedikto Jurčio, OFM, pranešimas, apie mėnesinio “Darbininko” sustabdymą – “neapibrėžtam laikui suspendavimą”.

Nors šį balandžio numerį dar visai neseniai išsiuntinėjome (jis vėlavosi kaip tik dėl to, kad provincijolo pranešimas būtų įdėtas), bet jau gavome nemažai liūdnu apgailestavimų ir net priekaištų dėl šio mūsų seno išėjimo laikraščio sustabdymo ar jo eventualaus atgaivinimo tėvynėje.

Reikia pastebėti, kad tik laikraščio leidėjai – pranciškonai – yra atsakingi už šį patvarkymą. Redakcija negali nieko pakeisti; nei atsakyti į skaitytojų užklausimus kodėl taip daroma.

Todėl redakcija prašo skaitytojų savo apgailestavimus, ar priekaištus nukreipti pranciškonų provincijolui sekančiu adresu:

Kun. Br. Benediktas Jurčys,

Pranciškonų vienuolynas

Vilniaus g. 2

5700 Kretinga

Lithuania

Galima pasiekti šiais telefonais:

Tel.: 011-370-445-77093;

Cell: 011-370-698-40049;

Fax: 011-370-445-77481;

Kaip balandžio numeryje žadėjome, dabar pradėdami spausdinti straipsnį “Darbininko nueitas kelias”, tilpusį periodinio savaitinio “Darbininko” paskutiniame numeryje 2001 m. gruodžio 28 d. Tai trumpa “Darbininko” istorija, ją pabaigsime paskutiniame – birželio numeryje. Ten pat žadame parašyti ir kitą straipsnį – “Mėnesinio “Darbininko” nueitas kelias”. Gal nors tiek liks išėjimo darbų istorijai.

Redaktorė Albina Žumbakienė

* * *

“DARBININKO” NUEITAS KELIAS

2001 m. gruodžio 28 d. Nr. 49

Gyvenime niekas nestovi vietoje, viskas keičiasi: iškyla nauji reikalai, ateina nauji žmonės. Ir mes esame priversti prie to prisitaikyti, kad mūsų gyvenimas liktų prasmingas.

Darbininkas sustoja ir nuo Naujų Metų prenumeratorių reguliariai nelankys.

Darbininkas turėjo daug įtakos lietuvių gyvenime, nes jis kalbėjo lietuviškai, mus jungė į vieną šeimą, kuri rūpinosi Lietuvos reikalais; mes jaudinomės dėl jos likimo, džiaugėmės jos atgauta laisve. Laikraštis padėjo mums suprasti ir Amerikos gyvenimą, nes mes drauge su amerikiečiais džiugavome ir liūdėjome; Amerikos užpuolimai jau buvo mūsų užpuolimai.

Darbininkui sustojus, mes turime ir toliau stengtis išlikti gerais lietuviais, pavyzdiniais krikščionimis ir privalome padėti Lietuvai visomis savo jėgomis. Be laik-

raščio tai vykdyti bus kiek sunkiau. Bet ateitis yra mūsų rankose, mūsų pasiryžime priimti gyvenimo kaitą ir toliau padėti Lietuvai vystytis, stiprėti ir išlikti ilgus amžius nepriklausomai, nes Lietuva juk graži puokštė Europos tautų vainike.

Kada gimė Darbininkas?

Lietuvių imigracija į Ameriką prasidėjo tik 19 amžiaus antroje pusėje. Senoji istorinė Lietuva jau buvo Rusijos okupuota nuo 1795 metų. Lietuvoje buvo sunkus gyvenimas, varžymas, visokiais būdais rusinimas. Tad 19 amžiaus antroje pusėje žmonės bėgo nuo caro prispaudos, karinės prievolės bei neišmatuojamų negandų ieškoti laisvės. Naujieji imigrantai nebuvo išsimokslinę, bet buvo giliai religingi ir mylintys savo tėvynę Lietuvą.

Tuo metu ir Amerikoje formavosi nauji sąjūdžiai –

socializmas, ateizmas. Sąjūdžiai pažangos vardu niekino religiją, nusistovėjusius tautinius papročius, žadėdami lygybę visiems, kūrė naujo gyvenimo sampratą.

Sąjūdžių propaganda greitai susidomėjo ir naujais imigrantais, pažangos vardu juos viliojo į savas organizacijas, aštrino kovą su religija.

Lietuviai imigrantai, nemokyti kaimiečiai, darbininkai, dvarų priespaudos išvarginti, neseniai išlaisvinti iš baudžiavos nesuprato to naujo gyvenimo; jo pavojų ir taip jungė į naujus sąjūdžius. Reikėjo naujus imigrantus apsaugoti, kad jie nepatektų į socialistų, ateistų draugijas.

Atvyksta sumanus veikėjas

Tuo metu buvo kuriamos lietuviškos parapijos, vystėsi įvairi organizacinė veikla. Į ją įsijungė ir jaunas lietuvis, kupinas energijos ir pasišventimo. Jis buvo kun. Fabijonas Kemėsis, aukštaitis, gimęs 1879 m., sausio 20 d., į kunigus išventintas 1902 m. spalio 1d. Jis pasižymėjo didele visuomenine veikla. Sutikęs kliūtis iš senesnės kunigų kartos ir iš rusų valdžios, jis 1913 išvyko iš Lietuvos į Scotiją, o 1914 m. į Ameriką, Čikagą.

Kur tik keliavo, visur sumaniai kūrė naujas katalikiškas organizacijas, rašė joms statutus, organizavo narius. Kūrė ir naujus laikraščius. Čikagoje suorganizavo Katalikių moterų sąjungą, išleido jų laikraštį *Moterų dirvą*, išleido *Garsą*, prisidėjo prie Lietuvos vyčių laikraščio *Vytis* išleidimo.

Tuo metu Amerikoje aštrėjo darbininkijos klausimas. Stambiausią lietuvių išeivijos dalį sudarė darbininkai, kuriuos reikėjo burti į organizacijas. Darbo griebėsi kun. F. Kemėsis. Jis paliko Čikagą ir atsikėlė į Bostoną, kur lietuviškas organizacinis veikimas buvo gana gyvas. Čia buvo įsitvirtinę kairieji. Čia jis 1915 birželio 10 d. įkūrė Lietuvių Katalikų darbininkų draugiją, kurią pavadino Šv. Juozapo vardu, nes ir šis šventasis buvo darbininkas. Plačiai važinėjo po kolonijas, sakė patriotines kalbas ir kūrė naujus draugijos skyrius. Įkurtoji Šv. Juozapo darbininkų draugija didėjo ir plėtėsi, vadinosi net Lietuvių Darbininkų sąjunga (LDS).

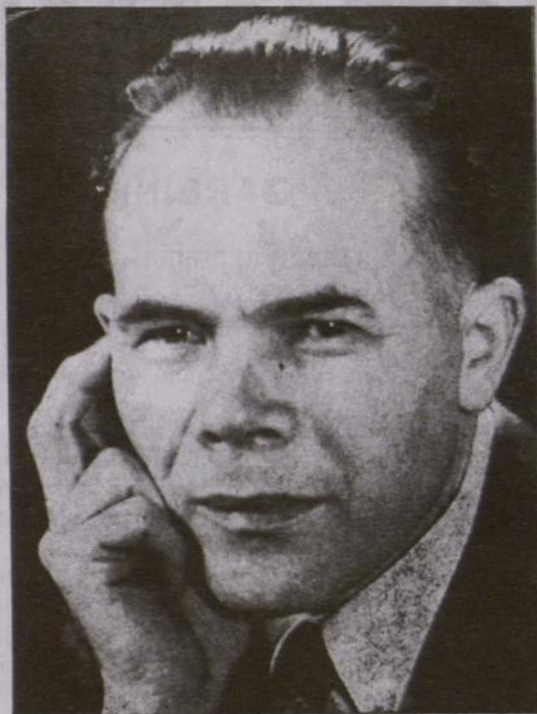
Didžios veiklos žmogus žengė dar vieną žingsnį – įkūrė naują laikraštį, specialiai pritaikytą darbininkams, jų interesams ginti ir jį pavadino *Darbininko* vardu. *Darbininkas* pirmą numerį išleido 1915 m. rugsėjo 19 d.

Tai darbininkų laikraščio gimtadienis. Darbininkai jį tvirtai rėmė, nes būdamas katalikišku laikraščiu ugingai gynė jų reiklaus, kovojo su lietuviais socialistais, ateistais. Kad kova būtų stipresnė, sėkmingesnė, laikraštis ėjo 3 kartus per savaitę, bet numeryje buvo tik 4 puslapiai. Buvo lyg koks dienraštis. Tai padėjo darbininkų organizacijai apsiginti nuo kairiųjų puolimo.

Buvo ideologinės kovos laikai. Katalikai sugebėjo puolimus atlaikyti ir sėkmingai patys organizuoti.

Šis laikraštis, per savaitę leidęs 3 numerius, ėjo 10

“Darbininko” redaktoriai

Simas Sužiedėlis

“Darbininko” vyr. redaktorius 1950-1966

Prof. Juozas Brazaitis

Vyt. Maželio nuotr.

metų. 1925 m. persitvarkyta – 8 puslapių laikraštis pradėtas leisti du kartus per savaitę. Toks jis išsilaikė labai ilgai, kol virto savaitraščiu.

Laikraščio leidėjai 1920 m. Bostone įsigijo didelius namus, kur įsikūrė redakcija, administracija, spaustuė ir dar buvo vietos visuomeninei veiklai.

Redakcijoje dirbo

Laikraščio steigėju ir pirmuoju redaktoriumi buvo minėtas kun. Fabijonas Kemėsis. Jam išvykus kitų telkinių organizuoti, vyr. Redaktoriumi ilgą laiką buvo prel. K. Urbanavičius. Tada redakcijoje dirbo eilė žmonių: A. Kneizys, Pr. Gudas, kun. V. Taškūnas, J. Laučka, K. Cibiras, J. Lapinskas. 1950 m. sausio 20 d. laikraštį redaguoti perėmė prof. Simas Sužiedėlis.

Įsitvirtina pranciškonai

Pasibaigus Antram Pasauliniam karui, iš Italijos atvyko ten studijavę lietuviai pranciškonai. Atvykę tuoj jungėsi į pastoracinį darbą. Tėv. Justinas Vaškys, OFM, buvo atvykęs anksčiau. Jis, sukvietęs vakarų Europoje gyvenančius lietuvių pranciškonus, gavęs leidimus, įkūrė lietuvių pranciškonų vienuolyną Greene, ME.

Jam rūpėjo įkurti ir lietuvišką spaudos centrą, leisti laikraščius, žurnalus, spausdinti knygas. Pakviestas Brooklyno, NY, vyskupo Molloy kovai prieš įsigalėjusius komunistus ir jų dienraštį *Laisvė*, T. Justinas Vaškys, OFM, 1951 m. Brooklyne įkūrė vienuolyną ir prie jo spaudos centrą. Čia jis apjungė tris laikraščius: Brooklyne ėjusią *Ameriką*, Pittsburghe, PA, ėjusias *Lietuvių žinias* ir Bostono *Darbininką*. Jungtinis laikraštis, pavadintas *Darbininkas*, leidžiamas Brooklyne jau tėvų pranciškonų, pasirodė 1951 m. balandžio 16 d.

Apie Darbininką

Telkėsi ir naujos redakcinės pajėgos. Šalia prof. Simo Sužiedėlio, iš Vokietijos atvyko prof. Juozas Brazaitis, žymus žurnalistas ir politikas. Leidėjai jį tuoj įjungė į redakcijos kolektyvą.

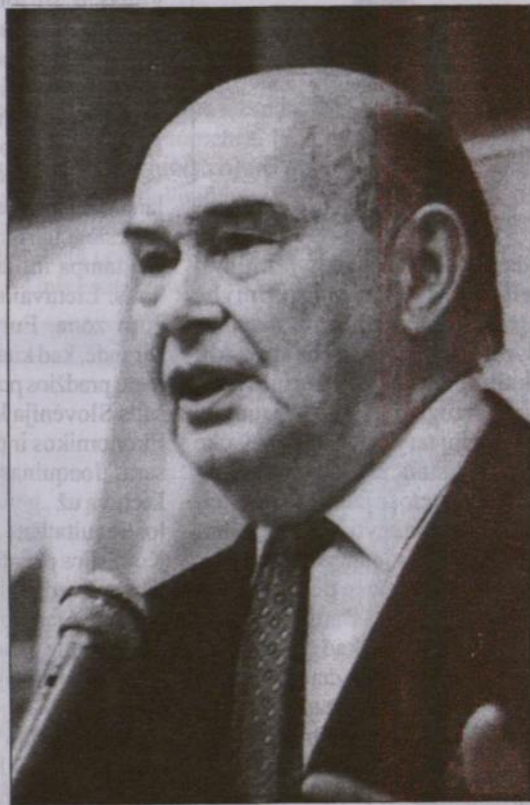
Tada redakcijoje dirbo: prof. S. Sužiedėlis, prof. J. Brazaitis, kun. V. Dabušis, P. Jurkus, Tėv. M. Stepaitis, OFM. Trumpą laiką dirbo A. Gražiūnas.

Spaudos centras

Spaudos centro idėja buvo Tėvo Justino Vaškio, OFM, kuris norėjo jį plėsti, todėl įsteigė spaustuė.

Spaustuėi pradėjus veikti, pirmiausia spausdinta sava periodinė spauda: *Darbininkas*, *Šv. Pranciškaus varpelis*, *Aidai*, organizacijų leidiniai, biuletiniai, žiniaraščiai, įvairios knygos. Ilgus metus buvo spausdinami žurnalai: *Karys*, *Ateitis*, *Į Laisvę*, *Tėv. Sargas*, *Sportas* ir kt. Spaustuė turėjo gerą vardą.

Pranciškonams persikėlus į naujas patalpas Highland Blvd., Brooklyn, NY, reikėjo pergyventi pačios spaustuės pagrindinį pakeitimą. Tuo laiku visoje spaudos

Paulius Jurkus

Vyt. Maželio nuotr.

pramonėje vyko revoliucija. Atsirado ofseto ir kompiuterių sistemos, linotipas tapo pasenęs.

Spaustuėi visą laiką nuo 1951 m. vadovavo Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, kuris mėgo savo darbą, suprato mašinas, gerai jautė ir šios spaudos paskirtį. Pirmiausia jis keitė mašinas, tobulino darbo pobūdį. Kai atsisakyta linotipų, jis dar rūpestingiau sekė naujus spausdinimo technologijos apvaldymus. Beveik kas metai buvo keičiama įranga ir vis labiau tobulinama.

Darbininkas pats pirmasis sumodernino savo spaustuė. Pats laikraštis jau naujais būdais buvo surenkamas, sudedamas į puslapius – sulaužomas ir spausdinamas ofsetu.

Paskutiniuosius dešimtį metų *Darbininko* pagaminimas perėjo visiškai kompiuterių valdžion – ir rinkimas, ir laužymas-maketavimas, ir iliustracijų gaminimas. Taip pat patobulintas laikraščio išsiuntinėjimas: specialios pašto reikalavimus atitinkančios kompiuterio programos pagalba suskirstomi lipinukai pagal zonas ir surūšiuojami į atskirus siuntos maišus.

Taip *Darbininkas*, pradėjęs ilgą kelią nuo senoviškų linotipų, o vėliau pirmasis apvaldęs moderniausią techniką, galėjo tuo didžiuotis.

(pabaiga kitame nr.)

Šią vasarą Lietuvos jaunimui suteikiama išskirtinė galimybė vyksti į lietuvių trėmimų, masinių žudynių, koncentracijos stovyklų ir įkalinimo vietas. Istorines ekspedicijas rengianti Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LIJOT) sulaukė beveik tūkstančio norinčių vyksti anketų. „Anketose jauni žmonės teigia norintys pamatyti artimųjų tremties vietas. Dalis jaunuolių pabrėžė, kad jie patriotiškai vien dėl to, kad vis dar yra Lietuvoje. Daugelis jaunų žmonių akcentuoja, kad patriotu galima būti ir užsienyje, daug svarbiau yra sąmoningai suvokti tautos istoriją ir tapatybę. Jaunimo patriotiškumo supratimas ne visada sutampa su vyresniosios kartos požiūriu, o įveikti šį konfliktą - vienas iš mūsų projekto tikslų“, - pasakoja LIJOT prezidentas Miroslovas Monkevičius. Ekspedicijų metu planuojama aplankyti lietuvių trėmimo vietas Komijos, Krasnojarsko, Irkutsko, Tomsko, Permės ir Tiumenės srityse. Kelionių metu planuojama tvarkyti trėmimų vietas, apleistas lietuvių kapines, susipažinti su buvusiomis lietuvių tremtinių gyvenimo sąlygomis. Pirmosios ekspedicijos data sutaps su lietuvių trėmimo 65 metų sukakties minėjimu ir prasidės birželio 14 d. Atrinkti dalyviai bus paskelbti kitos savaitės pradžioje puslapyje www.misijasibiras.lt.

www.DELFI.lt

Lietuvai nerekomenduojama nuo 2007 m. sausio pirmos dienos įsivesti euro, nes ji iki galo neatitiko euro įvedimui reikalingų Mastroichto kriterijų, antradienį Strasbūre oficialiai paskelbė Europos Komisija. Lietuva, atitikusi beveik visus kriterijus, nesugebėjo suvaldyti infliacijos. Konvergencijos ataskaitoje pažymima, kad didelę įtaką infliacijai padarė ir darys gamtinių dujų bran-

gimas ir su jomis susijusių kainų augimas bei brangstanti darbo jėga. Komisijos pranešime teigiama, kad vidutinis metinis infliacijos lygis iki 2006 m. kovo mėn. buvo 2,7 proc. ir šiek tiek viršijo 2,6 proc. pamatinę vertę. Auganti vidaus paklausa, kylančios energijos kainos ir didėjantys netiesioginiai mokesčiai per ilgą laiką esą tampa infliacijos rizikos veiksniais. Lietuvai užtrenkdama duris į euro zoną, Europos Komisija nusprendė, kad kita į euro zoną nuo kitų metų pradžios pretenduojanti įsijungti šalis Slovėnija kriterijus atitiko. ES Ekonomikos ir pinigų reikalų komisaras Joaquinas Almunia pagyrė ir Lietuvą už „gerus ekonominės veiklos rezultatus“. Jis žadėjo Europos Komisijos pagalbą Lietuvai, ruošiantis euro įvedimui. J. Almunia teigė jau 2005 m. pradžioje Lietuvos atstovus išpėjęs apie pavojų dėl pernelyg augančios infliacijos. „Tuo metu Lietuva buvo vienoje geriausių situacijų, tačiau mes jau analizavome duomenis“, - teigė J. Almunia. Komisaras pripažino girdėjęs kritikos, kodėl, skaičiuodama infliacijos kriterijų, Europos Komisija naudoja šalių (Švedijos bei Lenkijos), kurios nepriklauso pačiai euro zonai, duomenis. „Mes esame Komisija, o ne akademikų seminaras, mūsų vienas iš išipareigojimų - remtis Europos bendrijos steigimo sutartimi, o sutartis kalba apie tris mažiausią infliaciją ES (o ne euro zonoje) turinčias šalis“, - pozicijas gynė J. Almunia. Visgi pažymėtina, kad vienos iš šalių, kurios duomenys buvo panaudoti infliacijos rodikliui apskaičiuoti, Lenkijos, valiuta nėra „prižiūrima“ prie euro, tad jos žemą infliaciją - 1,5 proc. - sukėlė ir nacionalinės valiutos zloto brangimas euro atžvilgiu. Dėl šios šalies duomenų naudojimo kritiką ne kartą išreiškė Lietuvos Vyriausybės atstovai. Tuo tarpu 2004 m. rengdama naujųjų ES šalių narių Konvergencijos ataskaitą, Europos Komisija nepanaudojo tos pačios Lietuvos itin žemo - neigiamo - 0,2 proc. - vidutinio infliacijos lygio rodiklio, nes buvo nuspręsta, kad kainų pokyčiai Lietuvoje per tuo metu nagrinėtą laikotarpį buvo išskirtiniai. Vietoje to buvo pasitelkti kitos, di-

desnę infliaciją turėjusios šalies duomenys. „Gamtinių dujų importo kainos žymiai - apie 40 proc. - išaugo nuo 2006 m. sausio, po to, kai ilgametė sutartis su vieninteliu dujų importuotoju baigėsi. Tai vedė prie dujų naudojamų maisto gaminimui, šildymui, kainų piko, pridėdama apie 0,1 procentinio punkto prie sausio mėnesio infliacijos. Didžiausia dujų pabrangimo įtaka bus vėlesnė, kai kis administruojamos šildymo kainos“, - rašoma Konvergencijos ataskaitoje. Joje numatomas didelis infliacijos augimas iki 2006 m. pabaigos, nes ją sukels itin brangstanti darbo jėga ir importo brangimas, ypač energetikos sektoriaus, kuris iš dalies atsispindės vartotojų kainų indekse. „Prognozuojamas vidutinės infliacijos augimas 2006 m. siekia 3,5 proc., palyginti su 2,7 proc. 2005 m. infliacija“, - rašoma ataskaitoje. Ataskaitoje pažymima, kad Lietuva atitinka visus kitus - teisinio suartėjimo, valiutos stabilumo, valdžios sektoriaus deficitą, valdžios sektoriaus skolos, ilgalaikių vyriausybės vertybinių popierių palūkanų normos kriterijus.

Elta

Lietuvos gyventojai maistui išleidžia didžiausią dalį savo pajamų iš visų Europos Sąjungos šalių. Tai įvardyta prieš savaitę paskelbtame Europos Sąjungos statistikos biuro „Eurostat“ tyrime apie 25 šalių namų ūkius. Išleiddami beveik trečdalį savo pajamų maistui ir nealkoholiniams gėrimams (31,8%) Lietuvos gyventojai lenkia antrojoje vietoje atsidūrusius Latvijos (21,1%), Estijos (20,5%) ir Slovakijos (19,7%) gyventojus. Lietuvos šeimos bei namų ūkiai išlaidomis maistui bei gėrimams daugiau nei 2,5 karto lenkia ES vidurkį, kuris sudaro 12,7%. Mažiausią savo pajamų dalį maistui skiria Didžiosios Britanijos gyventojai - 8,9%, Airija (9,3%) ir Liuksemburgas (9,7%). Lietuva taip pat yra viena iš keturių ES šalių, kur šeimos bei namų ūkiai maistui ar transportui išleidžia daugiau nei būstui. Būsto nuomai, išlaikymui, elektrai ir dujoms ES gyventojai išleidžia daugiau nei penktadalį savo pajamų.

BNS

MIRĖ AMBASADORIUS ANICETAS SIMUTIS (II)

(pradžią praeitame nr.)

Ambasadorius ANICETAS SIMUTIS sulaukė 95-tojo gimtadienio!

PAULIUS JURKUS

Tai buvo didelė prabanga, tik nedaugeliui prieinama. Dviračiu jis daug lengviau pasiekdavo mokinius, gyvenančius įvairiose miesto dalyse. Net priemiesčiuose.

Telšiai buvo Žemaitijos kultūros centras. Veikė gimnazija, kurią išlaikė "Saulės" draugija. Vėliau ją suvalstybinus, pavadinta Vyskupo Valančiaus vardo gimnazija. Veikė mokytojų seminarija, suaugusiųjų kursai – gimnazija. Kunigų seminarija ir amatų mokyklą. Besimokančio jaunimo buvo pilnas miestas. Gyvai reiškėsi jaunimo organizacijos: ateitininkai, skautai, šauliai. Anicetas beregint įsijungė į visas organizacijas, bet greitai įsitikino, kad neužtenka laiko visur dalyvauti. Liko aktyvus moksleivių šaulių būrio narys ir jūrų skautų vadovas. Šauliai rengdavo išskylas ir manevrus, kuriuose buvo įdomu dalyvauti. Jūrų skautai plaukiodavo po Masčio ežerą.

Žemaitiją dar kartą aplankius

Žemaitijoje tad prabėgo Aniceto jaunystės dienos. Bet gimnaziją baigti teko Kaune. Ten jis pradėjo ir dirbti.

(Žemaitiją jam aplankyti teko tik 1993 m. rugpjūčio mėn., kai tarnybiniais reikalais viešėjo Lietuvoje. Be Vilniaus, kuriame jis lankėsi pirmą kartą gyvenime, jis pamatė ir tas vietas, kuriose praėjo jo vaikystė. Tai buvo Ukrainų apylinkė. Ir teko skaudžiai nusivilti. Pocaikių kaimo mažieji vienkiemiai buvo visiškai dingę, lyg jų niekados nebūta. Tik Ukrainų ir Židikų bažnyčios testovėjo savo vietoje, nors aplinka ir buvo pakitėjusi.

Panaši padėtis buvo ir tėviškėje, Alsėdžių apylinkėje. Žvirblaičių kaimo likęs tik vardas. Pastatų nebuvo nė pėdsako.)

Mokslas ir gyvenimas Kaune

1929 m. persikėlė į Kauno Aušros gimnaziją, kurią baigė 1930 m. Tų pačių metų rudenį įstojo į Pirmojo Lietuvos prezidento karo mokyklos aspirantų kursus, kurie tęsėsi vienerius metus. Baigęs tuos kursus, buvo

pakeltas į jaunesnius atsargos leitenantus.

Grižęs iš kariuomenės, 1931 m. pradėjo tarnybą Užsienio reikalų ministerijoje, pradžioje dirbo administracijoje, vėliau buvo ūkio skyriaus viršininku. Tuo pačiu metu įstojo ir į Vytauto Didžiojo Universiteto Teisių fakultetą į ekonomikos skyrių, kurį baigė 1935 m.

Universitete su keliais karo mokyklą baigusiais atsar-

Janina Simutienė ir ambasadorius Anicetas Simutis jo 85 metų amžiaus sukakties minėjime Kultūros Židinyje 1994 m. A. Žumbakienės nuotr.

gos leitenantais suorganizavo studentų karininkų korporaciją "Ramovė". Aniceto geriausias draugas Domas Stankūnas buvo išrinktas pirmosios valdybos pirmininku, Anicetas Simutis – vicepirmininku, Aleksandras Kutka – sekretoriumi. Vėliau į korporacijos veiklą įsijungė telšiškiečiai Klemensas Damašius ir Stasys Gudas. Korporacija išpopuliarėjo ne tik universitete, bet ir už jo ribų.

Vos tik prasidėjo okupacija, tuoj buvo suimtas Domas Stankūnas, nuteistas 10 metų tremties Sibire ir 1948 m. sausio 3 d. numarintas sovietų kalėjime Rybinske. Klemensas Damašius po 10 tremties metų grįžo į Lietuvą su palaužta sveikata ir prieš keletą metų mirė Vilniuje. Panašiai atsitiko ir su Aleksandru Kutka bei eile kitų. Gal koks šimtas korporantų pasitraukė į Vakarus.

Atvyksta į Ameriką

1936 m. Anicetas buvo perkeltas į New Yorką generalinio konsulo sekretoriumi. Čia įsikūręs, pirmiausia tęsė studijas Columbia universitete, 1941 m. gavo politinių mokslų magistro laipsnį. Jo mokslinį darbą – studiją, vėliau papildytą, "The Economic Reconstruction of Lithuania after 1918" *Columbia University Press* išleido 1942 m.

Prasidėjus Lietuvos okupacijoms, laisvojo pasaulio lietuviai stengėsi atkreipti pasaulio dėmesį. Į protesto darbą įsijungė ir veikiančios Lietuvos įstaigos: Lietuvos pasiuntinybė Washingtone bei generalinis konsulas New Yorke.

Darbų ypatingai padidėjo, kai, baigiantis karui, į Vakarus pasitraukė daug pabėgėlių. Reikėjo juos ginti, kad nebūtų grąžinti į okupuotą tėvynę. Iš kilo ir kitos problemos: kur juos įkurdinti ir kaip jiems padėti.

Tuo metu buvo organizuojamas Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas – Balfas. Anicetas dalyvavo organizaciniuose posėdžiuose, bet į valdybą negalėjo būti renkamas, nes buvo svetimos valstybės atstovas. Tačiau jis aktyviai ir toliau dalyvavo Balfo seimuose, susirinkimuose.

Vakarų Europoje, atsirado arti šimto tūkstančių pabėgėlių iš Lietuvos. Į generalinį konsulatą New Yorke ėmė plaukti tūkstančiai laiškų. Žmonės ieškojo giminių, prašė padėti juos surasti. Mažas konsulato personalas dirbo valandų neskaiciuodamas. Pradėjo atvykti iškviečiamieji. Konsulato darbuotojams teko pasitikti pabėgėlių laivus.

Kiekviename laive būdavo pusšimtis ar šimtas lietuvių. Juos tekdavo globoti. Į kitus miestus vykstan-

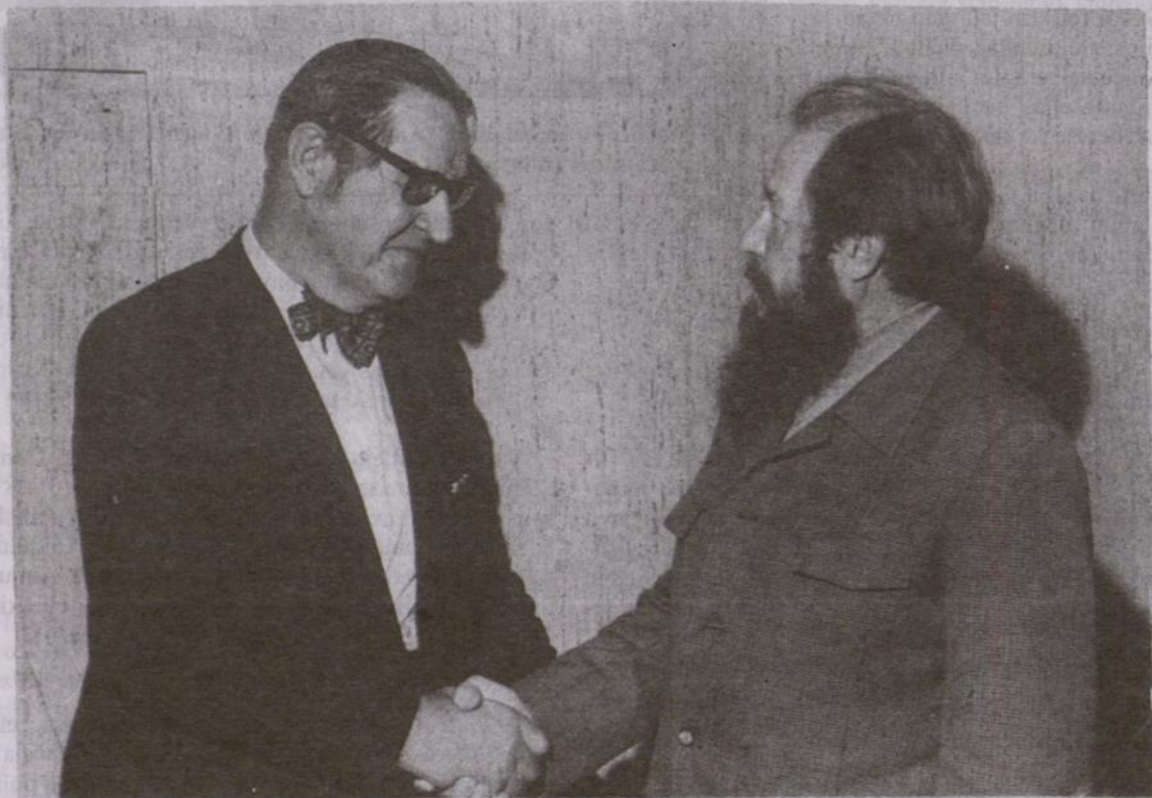
tiems, reikėjo padėti susirasti traukinius ar kitas susisiekimo priemones. Pradžioje tuo rūpinosi Gen. Konsulatas. Vėliau į darbą įsijungė Balfas ir kitos organizacijos.

Tokiu būdu pagalba pabėgėliams palaipsniui pasidarė beveik išimtinai tik Aniceto Simučio rūpestis.

Atvykusiųjų išsikūrimas buvo gana sunkus. Nemokant šio krašto kalbos, savo profesijoje darbą gauti buvo beveik neįmanoma. Geresnėje padėtyje buvo gydytojai, inžinieriai ir kiti, baigę pritaikomuosius mokslus. Bet ir tie turėjo gerokai pavargti, kol įsidarbindavo savo profesijoje.

Daugelis buvo praradę savo išsimokslinimo dokumentus. Tada pagalbos ieškodavo generaliniame konsulate. Laimei, konsulato mažoje bibliotekoje buvo V.D. Universiteto leidiniai. Jais pasinaudodami, galėjo išduoti diplomą ar kitų dokumentų pakaitalus. Pavyzdžiui, New Yorko valstijoje, prieš gydytojui gaunant leidimą laikyti anglų kalbos egzaminus, reikėjo pristatyti ne tik diplomą, bet dar ir gimnazijos baigimo atestatą ir praktikos teisių liudijimą. Konsulatas aprūpindavo dokumentais visus, kas tik kreipėsi. Tai ir buvo Aniceto Simučio darbo sritis.

Darbas ėjo gana sklandžiai. Iš kelių šimtų gydytojų neatsirado nė vieno, kuris būtų buvęs apkaltintas pro-

Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis dėkoja Aleksandrui Solženycinui už okupuotos Lietuvos ir kenčiančių lietuvių priminimą pasauliui savo knygoje ir kalbose C. Binkio nuotr.

fesiniu nesąžiningumu. Niekas neatsisakė nuo sunkaus darbo.

Apie tuos pabėgėlius, vadinamus DP, naujus imigrantus, Anicetas taip rašo savo prisiminimuose:

“Lietuvių tarpe žinomas toks teisybę primenantis anekdotas. Sąjungininkai, nenorėdami sovietų ižesti, kad štai dėl jų vakaruose yra atsidūrę šimtai tūkstančių pabėgėlių, nutarė juos vadinti ne pabėgėliais, bet ne vietoje atsidūrusiais asmenimis – *Displaced Persons*, sutrumpintai – DP. Lietuviai savaip išaiškino, kad tai reiškia – Dievo paukštelis, kuris nieko neturi, o gyvena iš to, kada ir iš kur jam koks grūdelis papuls. Tokie “Dievo paukšteliai” suvažiavo į Ameriką. Na, bet kai po dešimties metų gyvenimo Amerikoje kažkas klausė, ką reikšią DP, atsakyta – Didelis Ponas. Savo pastangomis, sugebėjimais ne vienas pajėgė prasigyventi ir gerai įsikurti. Iš tų buvusiųjų Dievo paukštelių didžia dalimi šiandien laikosi mūsų fondai ir daugelis organizacijų”.

Surado pirmąjį lietuvių Amerikoje

Šalia kitų darbų ieškojo pirmųjų lietuvių pėdsakų Amerikoje. Lenkai didžiavosi tokiu Karoliu Kuršiumi, pirmuoju aukštesniosios mokyklos steigėju New Yroke, kuris tada buvo vadinamas New Amsterdam.

Anicetas rausėsi po New Yorko archyvus, susirišo su Leideno universitetu ir rado svarbų dokumentą, rodantį, kad Kuršius po dviejų mokytojavimo metų grįžo į Olandiją ir Leideno universitete registravosi tokiu įrašu: 1661.XI.27 Carolus Alexandrus Curtius, Nobilus Lituanus, Juris et Medicinae Candidatus”.

Taip ir atkrito lenkų pretenzijos, atkrito ir lenkų jam duota lenkiška pavardė – Kruczewski.

Trijų šimtų metų sukakčiai atžymėti prie dangoraižio – 20 Broad Street, prie *Wall Street Exchange Place*, toje vietoje, kur buvo Kuršiaus mokykla, įrengta memorialinė lenta. Ją atidengė tuometinis New Yorko meras A. Beame, kuris priminė lietuvių įnašą į New Yorko miesto kultūrinį lobyną.

Tada kalbą pasakė ir Anicetas Simutis, tos memorialinės lentos sumanytojas ir iškilnių organizatorius.

Organizacijų veikloje

New Yorke veikė Lietuvių prekybos rūmai, į kuriuos būrėsi įvairūs verslininkai. Anicetas kaip ekonomistas stengėsi vystyti šios organizacijos veiklą, skatino rengti sueigas, vakarienes, ragino ir organizavo valdybos rinkimus.

Įvairios organizacijos kvietė jį į savo pobūvius, kur jis sakė sveikinimo kalbas. Išsamiau pakalbėdavo Lietuvos nepriklausomybės, Klaipėdos atvadavimo minėjimuose, šaulių ir Lietuvių Bendruomenės įvairiose šventėse. Kalbėjo lietuvių dalininkų parodų atidarymuose, literatūros vakaruose, literatūros premijų įteikimo šventėse, sporto šventėse.

Jo veikla buvo pastebėta ir įvertinta. 1939 m. vasario 16-tosios proga Lietuvos prezidentas Antanas Smetona

jam suteikė DLK Gedimino penkto laipsnio ordiną. Jis taip pat buvo apdovanotas Lietuvos nepriklausomybės dešimtmečio medaliu. Lietuvos šaulių Sąjunga išseivijoje jį pagerbė šaulių Žvaigždės ordinu, o Lietuvos Skautų Sąjunga – ordinu už nuopelnus.

Jo mėgstamiausias poilsis – meškeriojimas. Nuolatiniai šio pomėgio draugai buvo vyskupas Paulius Baltakis, OFM, ir visuomenininkas, daugelio organizacijų veikėjas ir pirmininkas Aleksandras Vakselis. Kai New Yorke įsikūrė Žuvautojų ir medžiotojų klubas, Anicetas buvo jo garbės nariu.

Spaudos darbuose

Nesvetimi jam buvo ir spaudos darbai. Ekonominiais-administraciniais klausimais buvo rašęs “Tautos Ūkyje” (1937), 1937-1940 pastoviai bendradarbiavo “Lietuvos Aide” kaip JAV korespondentas, rašė Petro Gulbio slapyvardžiu. Įvairiais slapyvardžiais bendradarbiavo “Amerikoje”, “Darbininke”, “Dirvoje”, “Lietuvių Dienose”, “Vienybėje” ir angliškame žurnale “America”. Amerikos savitiraštyje rašė humoristinių kūrinių, pasirašydamas Telšių Plumpiu.

Norėdamas pasitarnauti organizacijoms, žurnalistams, visuomenininkams, jis parengė, suredagavo ir 1953 m. išleido Pasaulio lietuvių žinyną, kurį vėliau perredagavo, padidino (464 psl.) su anglišku skyriumi išleido naują laidą 1958 m.

Tarnybinės datos

1939 paskirtas konsuliniu attache.

1951 sausio 1 d. – paskirtas vicekonsulu.

1967 rugsėjo 11 d. – pripažintas Lietuvos generaliniu konsulu.

1991 rugsėjo 24 d. – paskirtas Lietuvos atstovu ir nuolatinio ambasadoriumi Jungtinėse Tautose.

1991 spalio 8 d. – įteikė savo kredencialus Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui.

Anicetas 1936 m. vedė Janiną Čiurlytę ir tais pačiais metais laivu “Europa” išplaukė į New Yorką, kur jo laukė paskyrimas dirbti Lietuvos konsulate.

Anicetas ir Janina išaugino sūnų Julijų ir dukterį Aldoną. Sūnus įsikūrė Aliaskoje, verčiasi privačiu bizniu ir augina dvi dukteris. Duktė įsikūrė New Jersey valstijoje, išaugino ir išmokslo keturis sūnus ir dvi dukras. Du jos sūnus mirė jauname amžiuje.

Tai tik trumpa Aniceto Simučio istorija. Visas jo gyvenimas skirtas Lietuvai: 27 metų Lietuvoje ir 68 metai New Yorke. Čia jis pergyveno 50 metų trukusią Lietuvos okupaciją. Čia, darbuodamasis kaip generalinis konsulas, susipažino su daugelio kitų valstybių konsalais, pasiuntiniais ir įgijo Lietuvai naujų draugų. Čia jis sulaukė Lietuvos valstybės Nepriklausomybės atkūrimo ir tapo pirmuoju Lietuvos ambasadoriumi Jungtinėse Tautose, kuriose sumaniai atstovavo Lietuvai ir gynė jos reikalus. Ilgiausių metų gerbiama Ambasadoriui!

Gal išeivijai žinotina?

Kas dedasi Lietuvoje

LR seimo sudarytoji „Liustracijos komisija“ veikia Seimo nacionalinio ir gynybos komiteto kontrolėje. Kandidatus parenka Generalinė prokuratūra, Valstybės saugumo departamentas ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras. Iš pasiūlytų kandidatų pirmininką ir keturis narius parenka ir juos gali atleisti Valstybės saugumo departamento generalinis direktorius.

Latvijoje panaši institucija tyrinėja praeitį asmenų, siekiančių svarbesnių valdžios struktūrose pozicijų. Lietuvoje visa galia atiduota i rankas penkių asmenų, kurie net neįpareigoti paaiškinti, kodėl iš keliadesimt tūkstančių įtariamųjų persekiojimui pasirenkamas tas vienas. Atsakymo į šį laišką negauta.

Redakcija

Juozas KOJELIS
V. Putvinskio 38-11,
LT-44211 Kaunas,
tel.: 202575

J.E. Valdas Adamkus 2006 m. vasario 16 d.
LR Prezidentas
Vilnius

Pone Prezidente,

Pritardamas Jūsų iniciatyvai gerinti Lietuvos teismų sistemą, kuri yra praradusi visuomenės pasitikėjimą, noriu atkreipti Jūsų dėmesį į Liustracijos komisijos veiklą, kuri turėtų aiškinti asmenis, sąmoningai slapta bendravusius su buv. SSRS specialiosiomis tarnybomis. Bet vien susipažinus su solisto Vincento Kuprio apkaltos medžiaga, Liustracijos komisijos veikla kelia daugiau negu rimtą rūpestį.

Didelė dalis p. Kupriui primetamų kaltinimų vienaip ar kitaip susiję su Kojelių šeima ir Jum, p. Prezidente, asmeniškai gerai pažįstamu a.a. Vincu Trumpa. Liustracijos komisijos pirmininkė viešai yra pareiškusi, kad komisija priima sprendimus „tik visiškai įsitikinę, kad duomenų pakanka“. Bet „jei reikia, kalbamės su visais galimais liudininkais“ („Ekstra“, 2005/09/05).

Pirmą kartą Vincentas Kuprys su turistine grupe lankėsi Amerikoje 1976 m. spalio 12-27 d.d. Grupę lydėjo „Gimtojo krašto“ korespondentas S. Medekša. Atvykę į Los Angeles, vieną vakarą Vincentas Kuprys, rašytojas Vytautas Bubnys, poetas Petras Keidošius ir KP Skuodo vykd. k-to pirmasis sekretorius V. Kurmis aplankė mano šeimą. Vincentas Kuprys yra mano žmonos ir Vinco Trumpos pusbrolis. Apie šį apsilankymą, pagal apkaltos pateiktą medžiagą, V. Kuprys būk „saugumo agento prašymu“ „agentūrinį pranešimą“ padaręs 1978.03.05. Taigi praėjus beveik pusantrų metų. Pranešimą patvirtino KGB prie LSR MT 1 skyriaus 1 poskyrio viršininkas majoras Medekša.

Šio „agentūrinio pranešimo“ vietos, kuriose kalbama apie mano ir mano šeimos narių kontaktus

su svečiu, nuo pradžios iki galo yra melagingos. Bet „pranešime“ nėra nė žodelio apie mano ir mano žmonos pokalbį su Kupriu, kai jam buvo leista vienam pačiam atvykti pas mus, ir jis pasakojo apie jo šeimos pakartotiną trėmimą, tėvo žūtį Sibire, šeimos vargus jo vaikystėje ir jaunystėje. Liustracijos komisija, pasirem-dama KGB falsifikatais, V. Kuprį apkaltino, neradusi reikalo pakalbėti apie tai su manim ir mano šeimos nariais ar rašytoju Vytautu Bubniu, G. Apanavičiūte, P. Keidošiu, S. Medekša, V. Kurmiu, su kuriais viena ar kita proga mums teko tada bendrauti. Komisija matyt įsitikinusi, kad apkaltai „duomenų pakanka“.

Dar didesnį melagysčių ir nesąmonių jovalą V. Kuprio apkaltos medžiagoje randu dokumente „Agentūrinis pranešimas“, 1980.07.18“, kurį patvirtino LSRS 1 skyriaus viršininko pavaduotojas Skačkauskas. Ir tą jovalą Liustracijos komisija laiko „pakankamais duomenimis“ Vincentui Kupriui apkaltinti.

Šis „pranešimas“, parašytas 1980.07.18, apima Melitos ir Vincento Kuprį viešnagės Amerikoje 1980 gegužės 27 – liepos 27 laikotarpį. Kuprys į Ameriką iškvieta Vincento pusbrolio Vincas Trumpa. Per tą laiką jie aplankė kai kurias vietas Amerikoje ir Kanadoje, o birželio 3 atvyko į Kaliforniją ir apsigyveno pas mus. V. Trumpa, nors juos ir iškvieta, bet neturėjo sąlygų pas save Vašingtone jų apgyvendinti, Mes gyvenome Santa Monikoje ir su malonumu svečius priėmėme. Nors turėjome nedidelį namą, bet visi vaikai jau gyveno savarankiškai. Vietos buvo.

Pateikti „faktai“, kuriais Liustracijos komisija remiasi, apkaltindama Vincentą Kuprį, jeigu būtų teisingi, patvirtintų, kad Kuprys yra žemiausios moralės žmogus: seka kiekvieną savo globėjų ir giminaičių žingsnį, slapta skaito niekad mano nerašytus laiškus, sukuria situacijas, kurių niekad nebuvo, apie sutiktus žmones surenka pilną informaciją su namų ir darboviečių adresais, telefonų numeriais ir juos kompromituojančiomis paskalomis. Į tokią neteisę nereaguoti būtų aukščiausio laipsnio moralinis nuosmūkis.

Iš daugybės melagysčių ir nesąmonių, pateiktų kaltinamojoje medžiagoje, noriu iškelti bent keletą:

1. Atvykus Kupriams į Los Angeles, būk „vieną iš pirmųjų vakarų pas Kojelius į svečius atvyko du prelatai: vietinis Kučingis (Kučinskas) ir iš Vatikano Tulaba. Dar atėjo G. Gudauskienė, kompozitorė, ir Alė Rūta, rašytoja“. Prel. Ladas Tulaba mūsų namuose ne tik tą vakarą, bet ir niekada nėra buvęs. Mes su žmona jį esame lankę Romoje ir apie tą vizitą aš esu rašęs spaudoje Apie „tą vakarą“ šiandieną dar galėtų paliudyti Giedra Gudauskienė ir Alė Rūta.

2. Kuprys susipažinęs su chemijos dr. Vytautu Graukausku, kuris „Kojelio žodžiais, vykdo (JAV) Krašto apsaugos ministerijos užsakymus“. Su dr. V. Graukausku buvome tik kepuriniai pažįstami, ir nieko apie jo darbą nežinojau. Apie tai galėtų paliudyti pats dr. V.

Grakauskas.

3. V. Kuprys būk koncertavęs Santa Monikoje. Santa Monikoje Kuprys niekada nekonzertavo.

4. Būk iš manęs sužinojęs paslaptį, kad San Franciske ruošiamos antisovietinės demonstracijos. Tas demonstracijas viešai bent dvi savaites organizavo Los Angeles jaunimas. Raginimas dalyvauti buvo skelbiamas per lietuvišką radiją, sudaromi sąrašai, kas iš Los Angeles vyksta savo automobiliais, kas autobusu, kas lėktuvu. Sėkmingos demonstracijos įvyko. Aš dalyvavau. Viskas buvo aprašyta išeivių spaudoje.

5. Iš Kojelio Kuprys sužinojęs, kad Los Angeles frontininkams tarp kitų priklausę ir V. Kazlauskas, P. Pamataitis, V. Grakauskas, A. Adomėnas. Šie asmenys niekad frontininkams nepriklausė.

6. Pateiktoje medžiagoje pažymėta, kad Kupriai iš Los Angeles į Čikagą atskridę liepos 6 ir apsigyvenę pas Giniočius, o Daina Kojelytė iš Čikagos į Braziliją išskridusi liepos 7. Bet per tą trumpą tarp liepos 6 ir 7 laiką Daina dar spėjusi juos aplankyti pas Giniočius, pakviesti į rytojaus dienos šokių šventės atidarymą ir kartu ten dalyvauti. Šventės metu V. Kuprys susipažinęs su daugeliu Čikagos lietuvių, tarp jų ir su Jumis, p. Prezidente, ir matęs Dainą vakaro pabaigoje „visiškai girtą“.

7. Būk Kuprys surinko slaptų žinių apie birželio 8-9 Vašingtone įvykusią „pasaulio lietuviškų organizacijų atstovų politinę konferenciją“, nors abu su žmona birželio 2 jau buvo išskridę į Los Angeles. Konferencija buvo aprašyta išeivijos spaudoje.

8. Būk Linas Kojelis V. Kupriui 1980 sakęs, kad norėtų aplankyti Lietuvą. Bet Linas Lietuvoje jau buvo buvęs 1973.

9. Apkaltos medžiagoje yra tarsi V. Kuprio tvirtinimas, kad Daina Los Angeles dalyvavusi priėmime pas Apeikius, o aš Čikagoje pas Kerelius. Abu tvirtinimai yra melagingi.

Šią neteisingai pateiktų faktų sąrašą galima būtų kelis kartus pailginti. Visas tas jovalas pagamintas iš mano ir kitų išeivijos spaudos darbuotojų straipsnių, juos iškrepinant, falsifikuojant, papildant išgalvotais ir kai kada, kad atrodytų patikimiau, nereikšmingais tikrais faktais.

Tačiau supernesąmonių Vincento Kuprio apkaltai „pakankamų duomenų“ viršūnę pasiekia Liustracijos komisijos priimtos tokios būk V. Kuprio sušnipinėtos „paslaptys“:

a. „Kojelis nori pasiekti, kad Kinija atidarytų radijo stotį lietuvių kalba ir kad ji veiktų į Afganistaną. Tokiu būdu jis nori kviesti lietuvius, tarnaujančius sovietų armijoje Afganistane, kad pasiduotų į nelaisvę basmanų gaujoms“. Tuo reikalu jis važinėjęs į Kiniją.

b. „Frontininkai turi karo tarybą (vadovauja Edm. Arbas ir prel. Tulaba) ir politinę tarybą (vadovauja J. Kojelis). J. Kojelis sakė, kad frontininkai daug naujienų ir informacijos gauna iš kunigo Garucko“.

c. Išeivių lietuvių kariniai daliniai įvesti į Pakistaną ir Afganistaną.

d. „Kojelis išsipasakojo... Frontininkai Lietuvoje dar nuo pokario, kai juos vadino LAF-u, tobulai užsikonspiravę. Pasak J. Kojelio, nežiūrint praradimų, liko gyvybingiausi. Jų pagrindininkai Lietuvoje suskirstyti į ląsteles po 2-3 žmones. Ir tik šie du-trys žmonės vienas kitą pažįsta. Kitų nepažįsta. Ir jei šią ląstelę išaiškina, kitos ląstelės be baimės veikia toliau. Jis pergyvena, kad pastaruoju metu pradėjo per daug drąsiai veikti: pavyzdžiui, traukiniu vežioja pilną lagaminą literatūros“.

Tokie V. Kuprio „šnipinėjimo“ laimėjimai komentarų nereikalingi. Sapienti sat. Deja, Liustracijos komisija, persekiodama jį, tais „įrodymais“ remiasi.

Į supernesąmonių kategoriją priskirtini vieno įtakingo Liustracijos komisijos nario argumentai, kuriais jis remiasi, aukščiausių moralinių kvalifikacijų Sibiro tremtiniui Vincentui Kupriui skirdamas moralinę mirties bausmę: „Komisija (Kupriui) mirties nuosprendžio neskiria“, „Medžiagoje yra smulki informacija apie Kuprio ir jo žmonos susitikimus. Sunku įsivaizduoti, kad be V. Kuprio ji būtų atsiradusi“, „Informacija apie telefono numerius ir automobilius „Gimtajam kraštui“ nereikalinga“.

Šis Komisijos narys visai nepajėgia arba nenori suprasti sovietų slaptųjų tarnybų *modus operandi* ir išeivių veiklos pilietinių laisvių sąlygų. Labai nuostolinga, kad Liustracijos komisijos sudėtyje nėra aktyviosios antisovietinės rezistencijos atstovų, o nagrinėjant slaptųjų tarnybų veiklą tarp užsienio lietuvių, nėra nė vieno išeivio.

Pone Prezidente, Vincentui Kupriui sukurpta apkalta nesiriboja vieno Lietuvos piliečio Amerikoje (Vincento Kuprio) ar vienos JAV piliečių (Kojelių) šeimos teiseta ar neteiseta veikla, bet pereina į platesnį kontekstą:

Lietuvos valstybės institucija (Liustracijos komisija) persekioja Lietuvos pilietį (Vincentą Kuprį), naudodama sovietų slaptųjų tarnybų užsilikusią archyvinę medžiagą, kurios legalumą tarsi pateisina Amerikos piliečiai (Bern. Brazdžionis, E. Arbas, Alė Rūta, dr. V. Grakauskas, St. Pautienėnė, Juozas, Elena, Daina, Linas Kojeliai, V. Trumpa ir daugelis kitų).

Nereaguoti į šią neteisę būtų nemoralu. Todėl aš paprasčiau dukrą Dainą, advokatę, Vincento Kuprio bylos medžiagą sutrumpinta forma išversti į anglų kalbą ir siūnų Liną patyrinėti, kas JAV Kongrese ar Valstybės departamente arba kokia žmogaus teisių organizacija susidomėtų šia medžiaga.

Pone Prezidente, visų tų komplikacijų būtų galima išvengti, jei Jūs savo potvarkiu Vincento Kuprio bylai peržiūrėti sudarytumėte *ad hoc* komisiją, kurion įeitų autoritetingi Lietuvos ir išeivijos piliečiai.

Reikšdamas pagarbą, tikiuosi gauti Jūsų greitą atsakymą.

Juozas Kojelis, Lietuvos ir JAV pilietis, Antinacinės ir antisovietinės rezistencijos dalyvis, nacių politinis kaliny, buvęs Antinacinės rezistencijos politinių kalinių generalinis sekretorius

TELŠIŲ APS. LUOKĖS VLS. PARTIZANŲ ŽŪTYS

Gintaras ŠIDLAUSKAS

Naktį iš 1945 m. gegužės mėn. 9 į 10 d., maždaug 2 val., beveik 30-ies partizanų grupė užpuolė Luokės miestelį, esantį 16 km. nuo apskrities centro Telšių.

Partizanai siekė išvaduoti išankstinio sulaikymo kameroje (areštinėje) (rus. – kamera predvaritelnogo zakliučeniija – išankstinio sulaikymo kamera: vieta, kurioje būdavo laikomi suimtieji, kol jiems būdavo apiforminami dokumentai galutiniam suėmimui.) laikomus areštuotus žmones. Partizanai iš įvairių pusių šautuvų ir kulkosvaidžių ugnimi apšaudė Luokės vls. milicijos pastatą.

Mėgindamas gintis LSSR NKVD Telšių apskrities skyriaus Luokės valsčiaus poskyrio milicijos viršininkas valstybės saugumo jaunesnysis leitenantas Vjužaninas netyčia susisprogdino prieštankine granata, o granatos skeveldros sunkiai sužeidė tris stribus.

Susišaudymo metu žuvo vienas partizanas, o dar du laisvės kariai buvo sužeisti. Žuvusįjį ir sužeistuosius partizanai atsitraukdami iš Luokės išsivežė su savimi vežimuose.

Remiantis kitais Lietuvos ypatingojo archyviniais duomenimis nustatyta, kad naktį iš 1945 m. gegužės mėn. 9 į 10 d. 2 valandą nakties, partizanai, siekdami išvaduoti milicijos daboklėje uždarytą areštuotą partizanų seserį Bronę Brasaite ir kitus suimtuosius, užpuolė ir apšaudė Luokės vls. milicijos poskyrio pastatą.

Maždaug 30-ies partizanų grupė išsidėstė iš trijų pusių apsupdama Luokės milicijos pastatą 150–200 m. atstumu nuo jo. Jie iš trijų pusių pasistatė 6 rankinius kulkosvaidžius. Pasigirdus signalui „balta raketa“, jie pradėjo apšaudymą, o iš ketvirtos pietrytinės pusės pradėjo areštinės šturmą.

Užpultame milicijos pastate buvo 25 stribai ir 10 milicininkų. Jiems vadovavo NKVD Telšių apskrities skyriaus kovos su banditizmu poskyrio operatyvinis įgaliotinis Iljušinas ir NKVD Luokės valsčiaus milicijos poskyrio viršininkas Vjužaninas.

Kautynės truko 40 min. Stribai ir milicininkai atrėmė partizanų puolimą. Žuvo 1 partizanas, 2 partizanai sunkiai sužeisti. Susišaudymo metu žuvusius ir sužeistus partizanus NKVD nustatyti nepavyko, nes pasitraukdami partizanai juos su savimi pasiėmė.

Prasidėjus partizanų puolimui, Luokės valsčiaus milicijos poskyrio viršininkas Vjužaninas su savimi turėjo prieštankinę granatą, kuri jam iškrito iš kišenės ir sprogo. Žuvo minėtas Vjužanin Dmitrij Ivanovič, o sprogo granatos skeveldros sunkiai sužeidė stribą Kazį Grunskį, milicininkus Vladimira Maksimovą ir Velikaneną.

Luokės valsčiaus Barvydžių kaimo partizanai Valerijus

Jokubauskas ir Jonas Gužauskas žuvo 1945 m. birželio 15 d. Barvydžių k.

NKVD archyvinės žinios teigia, kad 1945 m. birželio mėn. 5–20 d. laikotarpiu įvykdytas pasikėsėjimas į Luokės vls. Vieکشnelių k. apylinkės tarybos pirmininką Petrą Kertvainį (pavardė gali būti netiksli – pastaba mano), 70 m. amžiaus valstietį vidutinioką. Jį partizanai naktį išsivedė iš kaimo ir prikūlė iki sąmonės netekimo.

Toliau cituojamame dokumente seka tekstas, vargiai atitinkantis tikrovę: partizanai apylinkės pirmininko kojas supjaustė peiliais, vinimis sužalojo krūtinę, nuleido jį į šulinį, o po to pusiau gyvą pametė prie bažnyčios.

Tuo metu netoliese buvo vykdoma čekistinė-karinė operacija. Jai vadovavo NKVD vidaus kariuomenės leitenantas Vorušajevs. Jis, sužinojęs apie minėtą įvykį, Vieکشnelių k. surengė ablavą (žmonių gaudynes).

Jos metu aptikti keturi partizanai. Pastarieji mėgino pasitraukti į mišką. Raudonarmiečiai ir istrebiteliai atidengė ugnį. Susišaudymo metu žuvo:

Valerijus Jokubauskas „Nemunas“ (g. 1924 m.), buvęs Barvydžių k. gyventojas, vokiečių okupacijos metais priklausė Vietinei Rinktinei;

Jonas Gužauskas, 30 m. amžiaus buvęs Barvydžių k. gyventojas.

Du partizanai sėkmingai ištrūko, vienas jų – sužeistas. Iš nukautų laisvės karių paimta: 3 šautuvai, 2 granatos, 178 šoviniai.

Čekistinės-karinės operacijos metu lengvai su eistas stribas Naglis Ivan Pavlovič (g. 1921 m.), rusas.

1945 m. birželio mėn. NKVD Bivainės miške nušovė šiuos Kazimiero Grušo būrio kovotojus: Alūžą, Juozą Grušą, Praspaliauskaitę ir Eidintą „Kurmį“.

Po to dalis būrio partizanų slėpėsi Ubiškėje. Būrys išsiskirstė mažomis grupelėmis. Ubiškėje veikė Vladas Praspaliauskas, Jonas Praspaliauskas, Juozas Teniukas, broliai Klevai, Juozas Daukintis, Adomas Jogminas. Ubiškės būriui vadovavo J. Teniukas ir A. Jogminas. Būrys likvidavo Telšių vls. stribą ir komsorgą. Vėliau susišaudymo su Telšių vls. stribais ir komjaunuoliais metu žuvo Juozas Teniukas ir Jonas Praspaliauskas.

1945 m. birželio 19 d. NKVD karinės operacijos metu žuvo 7 šio būrio partizanai, tačiau jų pavardės NKVD dokumentuose nenurodytos.

1945 m. birželio 22 d. iš agento-maršrutininko „Serdityj“ gauti duomenys, kad Luokės vls. Patumšalių miške dislokuojasi partizanų būrys. Jam vadovauja Lietuvos kariuomenės leitenantas, kilęs iš Rokiškio aps.

Parngtas būrio likvidacijos operatyvinis planas. Karinei operacijai pasitelktos LSSR NKVD vidaus kariuomenės 261-ojo šaulių pulko 3-ojo šaulių bataliono trys kuopos (bataliono vadas majoras Masko) ir 270-osios šaulių divizijos 291-ojo šaulių bataliono jungtinis būrys. Šiai bendrai karinei operacijai vadovavo bataliono vadas majoras Masko. Jam talkino NKVD Telšių aps. skyriaus operigaliotinis jaun. ltn. Iljušinas.

Operacijos metu agento nurodytoje vietovėje aptiktas

maždaug 20-ies partizanų būrys.

Žuvo 18 partizanų, 1 paimtas gyvas į nelaisvę. Dokumente žuvusiųjų pavardės nenurodytos. Žuvo ir būrio vadas.

Iš žuvusiųjų paimta: 2 lengvieji kulkosvaidžiai, 12 šautuvų, 4 automatai, 1 mauzeris, 1 parabelis, 4 lengvųjų kulkosvaidžių diskai, 1050 šovinių, 8 granatos, 1 binoklis.

1945 m. liepos 26 d. NKVD pasienio kariuomenės operatyvinė-čekistinė grupė "šukuodama" mišką aptiko partizanų stovyklą, kurioje buvo įrengtos 6 palapinės: kiekvienoje jų spėjama gyvenus po 2-3 partizanus.

Kautynių metų žuvo visi 4 tuo metu stovykloje buvę partizanai. Vėliau paaiškėjo, kad toje vietoje veikė Žemaičių Legiono štabas. Žuvo:

Povilas Bagdonas, Petro (g. 1917 m. Varnių vls.) (ši NKVD informacija neteisinga, nes partizanas Povilas Bagdonas paimtas gyvas į nelaisvę tik 1954 m. Nuteistas, o atlikęs bausmę sugrįžo į Lietuvą. Mirė Telšiuose 2002 m. – pastaba mano);

Juozas Gudeliauskas, Jono (g. 1922 m. Žarėnų vls. Feliksavo k.);

Vaclovas Bumblauskas, Jono (g. 1920 m. Žarėnų vls. Kimonėnų k.);

Kazys Andriuška, Jono (g. 1928 m.), Telšių aps. Miestelio k. gyventojas, LLA štabo ryšininkas.

Iš žuvusių NKVD paėmė: 1 lengvąjį ir 1 sunkųjį kulkosvaidžius, 3 šautuvus, 1500 šovinių, 10 metrų bikfordo šniūro, rašomąją mašinėlę, dviratį, arklių, vežimą, LLA Žemaičių legiono štabo dokumentus (instrukcijas, įsakymus).

NKVD nustatė, kad Luokės vls. Gintenių miške slepiasi 8 partizanai. 1945 m. rugpjūčio 21 d. NKVD vidaus kariuomenės čekistinė-karinė grupė susišaudymo metu nukovė 5 partizanus, kurių pavardės archyvine dokumente neminimos. Kiti partizanai sėkmingai pasitraukė.

1946 m. balandžio mėn. 15-20 d. laikotarpiu Telšių aps. Luokės vls. Mediškių k. įvykdyta čekistinė-karinė operacija. Jos metu nukauti 2 Z. Tomkaus būrio partizanai (Tomkaus būrys daugiausia veikė Žarėnų vls. – pastaba mano);

Jonas Andriuška, Jono (g. 1916 m. Luokės vls. Mediškių k.), Mediškių k. gyventojas;

Kostas Rumbutis (g. 1897 m.), Luo-

kės vls. Kau-natavos k. gyventojas.

Iš nušautų partizanų paimti 2 šautuvai, 1 granata, 30 šovinių.

1947 m. gegužės 9 d. 2 val. nakties MGB slaptas informatorius "Berezin" pranešė, kad 1 val. 12-os partizanų grupė apiplėšė Pavandenės sviesto gamyklą, paėmė didžiulį kiekį sviesto, kiaušinių ir viską susikrovė į vežimą nuvažiavo Pavandenės miško kryptimi.

Į įvykio vietą tuoj išsiųsta karinė grupė, vadovaujama MGB Varnių vls. poskyrio vyresniojo operigalio tinio vyresniojo leitenanto Plešanovo. Karinė grupė ėmė vyti partizanus ir Luokės vls. Graužupio k., nedideliame miške, pasivijo 3 partizanus. Susišaudymo metu žuvo "Šatrijos" rinktinės štabo apsaugos būrio vadas Povilas Andriuška, Jono "Ažuolas" (g. 1920 m.), anksčiau gyvenęs Varnių vls. Miesteliškių k. Taip pat žuvo jo brolis. Iš žuvusio P. Andriuškos MGB paėmė automatą ir pistoletą "TF". Partizanų paimti maisto produktai į gamyklą sugrąžinti.

1947 m. rugsėjo 8 d. Kiršų k. duonos paruošos klausimais lankėsi MGB Telšių vls. poskyrio sribai ir valsčiaus vykdomojo komiteto aktyvistai. Netoli Kiršų k. gyventojas Paulausko sodybos minėta sribų ir aktyvistų grupė iš miško buvo apšaudyta partizanų. Susišaudymo metu sribas Dmitrijus Gavrilovas nušovė Luokės partizanų kuopos vadą Danielių Vasiliauska, Prano "Pelėdą" (g. 1922 m.). Kiti partizanai atsišaudydami pasitraukė iš miško gilumon. Kadangi sribų buvo nedaug, jie nesiryžo vyti partizanų. Iš žuvusiojo D. Vasiliausko paimtas pistoletas ir "Šatrijos" rinktinės štabo instrukcija.

1947 m. rugsėjo 14 d. Luokės vls. Giriškės k. gyven-tojo Juozo Gumbiko sodyboje MGB Luokės vls. poskyrio žvalgybinė-paieškos grupė aptiko partizaną. Susišaudymo metu žuvo Luokės kuopos partizanas Juozas Jonikas, Vlodo (g. 1922 m. Luokės vls. Meženių k.).

1947 m. rugsėjo 17 d. realizuojant MGB slapto informatoriaus "Antanovičiaus" informaciją, Luokės vls. Jokšų-Biržuvėnų miške surengta čekistinė-karinė operacija.

(pabaiga kitame nr.)

ŽYMIJAI PARTIZANAI žuvę 1946-1947 metais

Adolfas Eidimtas-Žybartas

Jonas Noreika-Generolas

Adolfas Kubilius-Balys

CHICAGOS LIETUVIŲ OPEROS JUBILIEJUS

pasisekė. Sutraukė daug žiūrovų.

Nuskambėjo V.V. Klovos opera "Pilėnai"

Edvardas ŠULAITIS

Nors paskutinio balandžio sekmadienio popietė buvo vėsi ir lietinga, tačiau apie pora tūkstančių žmonių Mortono vidurinės mokyklos auditorijoje (Cicero, IL) tuo metu jautė šilumą ir pakilią nuotaiką. Istorinėje Chodl vardo auditorijoje auksinį jubiliejų šventusi Chicagos lietuvių opera savo gerbėjus balandžio 30 d. pradžiugino patriotiškumą žadinančiu "Pilėnų" operos pastatymu, kuris, kaip matėme, pasiekė ne tik klausytojų ausis, bet ir širdis.

Skambėjo himnai

Kaip niekada anksčiau, šį kartą prieš premjerą orkestras sugrojo JAV ir Lietuvos himnus, kuriuos giedojimu palydėjo žiūrovai. Šventiška nuotaika vėliau vyravo tris valandas – iki paskutinių operos garsų.

Retą muzikinę šventę buvo įmanoma surengti tik glaudžiai bendradarbiaujant ir padedant Lietuvos institucijoms ir žmonėms kartu su išeivijos dainos mėgėjais. Svarų žodį tarė ir vadinamieji trečiabangininkai, kurių nemažai matėme operos kolektyve.

Renginys buvo bendro darbo vaisius, kuris tikrai sujaudino susirinkusius.

Prasmingi LR Prezidento žodžiai

Daugelis šios šventės dalyvių, be abejo, sutiko su šiais Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus žodžiais, kurie buvo išspausdinti programiniame leidinyje: "Man ypač džiugu, kad Lietuvių opera – vienintelė tautinė opera Jungtinėse Amerikos Valstijose. Todėl jos veikla visuomet skleidė ir puoselėjo ne tik menines, bet ir tautines vertybes, telkė išeiviją ir iš kartos į kartą skleidė grožio bei lietuviybės dvasią. Visiems lietuviams, kad ir kur jie gyventų, Lietuvių opera buvo, yra ir, neabejoju, visada bus ryškus tautinės ir pasaulinės kultūros švyturys. Būtent Lietuvių operos scenoje pasirodė iškiliausi solistai ir dirigentai, režisieriai ir scenografai. Buvo pastatyti garsiausi tautinės ir pasaulinės operos veikalai".

Puikūs veteranų atsiliepimai

Šiltų ir draugiškų žodžių šiai operai teko girdėti šventės popietė iš įvairių mūsų veikėjų, ankstesnių operų solistų. Čia ypač malonu buvo matyti Algirdą Brazį (jį žmona atvežė vežimėlyje), kuris dainavo pirmajame CLO pastatyme prieš 50 metų. Pernai savo 90-ąjį gimtadienį atšventęs solistas spindėjo šypsena ir gyrė spektaklį.

Geros nuomonės apie šventinį pastatymą buvo taip pat vežimėlyje sėdėjęs kitas buvęs pagrindinis kolektyvo solistas Stasys Baras. Puikiai atsiliepė ir CLO veteranai: Dana Stankaitytė, Jonas Vaznelis ir kiti. Vieno iš jų teiginys: "Mano širdy šiandien šventė" atsispindėjo ir kitų

"Pilėnų" pastatymo režisierius E. Domarkas

Vienas iš senųjų CLO kolektyvo narių Julius Savrinas

CLO kolektyvo veteranas Algirdas Brazis (91 m. amžiaus)

klausytojų, ypač kolektyvo veteranų nuomonė.

Jiems griausmingai plojo publika

Visi aktoriai savo vaidmenis atliko gerai. Maloniai nustebino abi solistės – pirmą kartą Chicagos scenoje pasirodžiusi Dalia Kužmarskytė, atlikusi Pilėnų kunigaikščio Margirio (Arvydas Markauskas) augintinės Mirtos vaidmenį. Nuo jos neatsiliko Margirio duktė Eglė – Nida Grigalavičiūtė, gyvenanti Chicagoje, tačiau dainuojanti ne taip jau dažnai.

Pagrindiniai vyrų solistų vaidmenys teko žymiajam Pilėnų kariui Udriui (Vytautas Juozapaitis), kryžiuočių pasiuntiniui (Liudas Norvaišas), Nalšios vadovui (Audrius Rubežius).

Taip pat premjeroje vaidmenis atliko Vaclovas Momkus, Julius Savrimas, Algirdas Bagdonavičius, Rimas Karkazas. Klausytojams išskirtinai patiko Udrio antrojo veiksmo pirmojoje scenoje „Aš papuošiu žirgo galvą“. Bene geriausiai nuskambėjo pirmojo veiksmo pabaigoje choro daina „Valio valio“.

Šio jubiliejinio CLO pastatymo meno vadovas ir dirigentas – Alvydas Vasaitis, režisierius Eligijus Domarkas, koncertmeisteris – Mangirdas Motekaitis, chormeisterė – Jūratė Grabliauskienė, orkestro vadovas – Charles Stine. Už apšvietimą bei scenos priežiūrą buvo atsakingi Laima Šulaitytė-Day ir Thomas Rusnak.

Pobūvis Jaunimo Centre

Po operos spektaklio Cicero gana daug jo dalyvių važiavo į Jaunimo Centrą Chicagoje, kur buvo tęsiama šventės programa. Čia kalbėjo Lietuvos generalinis konsulas Chicagoje Arvydas Daunoravičius. Jis taip pat perskaitė ir prez. V. Adamkaus anksčiau cituotą sveikinimą. Sveikinimų būta ir daugiau.

Šįmet 80-metį mininčio V. Klovos opera „Pilėnai“ Lietuvoje buvo pastatyta lygiai prieš 50 metų (1956 m.) ir yra viena iš dažniausiai kuriamų operų tėvynėje. CLO kolektyvas ją pirmą kartą pastatė 1994-aisiais Chicagoje.

Vaizduojama senosios Lietuvos istorija

Šios operos, kuriai libreto parašė Jonas Mackonis, veiksmas vyksta Lietuvoje, 1336 m. ankstyvą pavasarį. Veikėjai – Pilėnų gyventojai, Rūtenio palydovai, kryžiuočiai. Vienuoliai, riteriai, vaikai. Kaip spėjama, legendinė pilėnų pilis yra dabartinio Bilionių piliakalnio vietoje Žemaitijoje. Tokia mintis buvo paskelbta prieš 3 metus žurnale „Žemaičių žemė“.

Reikia pasakyti, jog „Pilėnų“ pastatymui išleista apie 120 tūkst. dolerių (vien tik orkestras kainavo apie 50 tūkstančių). Gana daug pinigų gauta aukomis: Lietuvių Fondas davė 10 tūkst. dolerių. Iš pavienių aukotojų daugiausia – 2 tūkst. skyrė Ofelija Vainienė, o pusantro tūkstančio – Gražina ir James Liautaud.

Ar Chicagos Lietuvių Operos kolektyvas gyvuos ir atšventės savo auksinę sukaktį, tuo tarpu dar nežinoma. Bent šiuo metu yra galvojama, jog jis dar pratęs savo veiklą. To mes šiam kolektyvui nuoširdžiai linkime!

Solistas iš Lietuvos Audrius Rubežius su CLO kolektyvo narėmis

Gėlėmis apdovanoti „Pilėnų“ operos atlikėjai

Visos nuotraukos Ed. Šulaičio

SUSIVIENIJIMUI LIETUVIŲ AMERIKOJE – 120 metų

Apie seniausią pasaulyje lietuvių organizaciją pasakoja jos prezidentas KĘSTUTIS MIKLAS iš Floridos

Edvardas ŠULAITIS

Šiuo metu labai mažai girdėjome apie seniausią ne tik JAV, bet ir visame pasaulyje lietuvišką organizaciją, įkurtą 1886-aisiais senųjų ateivių centre Pensylvanijoje. Šiemet Susivienijimas Lietuvių Amerikoje švenčia 120 m. sukaktį.

Buvo puiki proga pasikalbėti su praėjusį rudenį išrinktu jos naujuoju prezidentu Kęstučiu Miklu, kai jis gegužės pirmąjį savaitgalį iš savo namų Floridoje buvo atvykęs Chicagon dalyvauti išeivijos šaulių organizacijos suvažiavime.

Šnekelėjome ir apie Susivienijimą Lietuvių Amerikoje (SLA), kurie angliškai vadinasi "Lithuanian Alliance or America". Tai ne tik sena ir garbinga organizacija, turėjusi dešimtį tūkstančių barių (dar 1926 m. joje buvo daugiau nei 17 tūkst. narių).

Pagal naujausius oficialius duomenis SLA yra 2484 nariai, kurių dauguma gyvena JAV ir mažą dalis Kanadoje. Visi dalyviai turi mokėti tam tikrą mokestį (jo dydis priklauso nuo gyvybės draudimo sumos) ir gali dalyvauti skyrių (kuopų) kultūrinėje ar visuomeninėje veikloje. Anksčiau SLA buvo pagrindinė JAV lietuvių organizacija, kuri dar prieš Pirmąjį Pasaulinį karą rūpinosi Lietuvos nepriklausomybės atgavimu, stipriai rėmė kultūrinę veiklą finansiškai.

Net ir tada, kai nuo jos atskilo katalikų grupė ir sudarė katalikų susivienijimą, o vėliau – komunistuojantys tautiečiai, susibūrė į darbininkų susivienijimą, SLA išliko didžiausia vis dar veikiančia lietuvių organizacija. Gaila, kad Lietuvių katalikų susivienijimas nenorėjo veikti kartu su SLA – neseniai pasirinkęs svetimtaučius, sudaręs sutartį su Slovėnų moterų katalikių fraternaline draudimo organizacija, pranyko iš horizonto.

Ruošiasi platesnei veiklai

Nesinori daug kalbėti apie SLA praeitį, kurios 120 m. istorija yra plati ir turininga. Norisi atkreipti dėmesį į dabartį ir ateitį. O ji, pasak K. Miklo, gal būti dar gana gera.

Naujasis prezidentas jau ne kartą lankėsi SLA centro raštinėje, įsikūrusioje pagrindiniame New Yorko didmiesčio rajone (dabar SLA nekilnojamas turtas ten gali kainuoti apie porą milijonų dolerių).

Ten balandžio paskutinį savaitgalį vyko SLA vyriausiojo organo – Vykdamosios valdybos – suvažiavimas, kuriame dalyvavo ir naujasis viceprezidentas, ALT'o pirmininkas advokatas Saulius Kuprys iš Chicagos apylinkių. Šio jauniosios kartos atstovavimo įsitaukimas į SLA vadovybę yra labai reikšmingas ir, be abejo, prisidės prie organizacijos atgimimo. Paskutiniaisiais metais jos narių skaičius kasmet mažėjo ir mažai kas žinojo, kad ji dar veikia.

Nutarta atgaivinti "Tėvynės" laikraštį, kuris daugiau

negu 100 m. sėkmingai tarnavo narių ir vadovybės tarpusavio ryšį sustiprinti ir informacijai teikti. Po vasaros pertraukos visoje lietuviškoje spaudoje galvojama dėti skelbimus apie SLA, ypatingą dėmesį kreipiant į "trečiabangininkus", jaunąją kartą, kuri turėtų įsitraukti, o vėliau ir perimti šią seną ir turtingą organizaciją.

Daug visokių projektų posėdyje iškelta, bet čia nėra galimybių ir reikalo viską vienu kertu suminėti. Konkrečių planų, kaip paminėti SLA 120 jubiliejų, dar nesudaryta, bet tos išskilmės turėtų vykti Pensylvanijos valstijoje, kur susivienijimas gimė. Apie tai plačiau turėtume išgirsti netolimoje ateityje.

Trumpai apie K. Miklą

Apie naująjį SLA prezidentą Kęstutį Miklą galima knygą prirašyti. Per beveik 84 savo amžiaus metus jis daug nuveikė – ne tik savo šeimoje, asmeniniame gyvenime, bet ir lietuviškoje veikloje – Lietuvoje, Vokietijoje ir Amerikoje. Visų pirma, jis jau senas SLA darbuotojas, savo veiklą šioje organizacijoje pradėjęs dar gyvendamas New Yorko apylinkėse. Praėjusį rudenį Chicagoje vykusiame SLA seime jis buvo patvirtintas kaip vienas iš keturių garbės narių (kiti – John Lapinski, Nicholas Boxter, Edvardas Šulaitis).

Kęstutis – pasižymėjęs žurnalistas, šį darbą pradėjęs dar Lietuvoje, buvęs Jungtinių Tautų korespondentas, taip pat ir ELTOS atstovas New Yorke. Jis pasižymėjo ir organizaciniame darbe – 8 metus buvo Lietuvių žurnalistų sąjungos pirmininkas.

Nuo pat atvykimo į JAV Kęstutį matėme tarp Lietuvių šaulių organizacijos veikėjų. Jis vadovavo New Yorko kuopai, buvo ilgalaikis visos išeivijos Šaulių sąjungos Kontrolės komisijos pirmininkas.

Ne mažesni jo nuopelnai ir JAV LB veikloje: jis yra ne tik vietinių LB skyrių pirmininkas, bet ir JAV LB tarybos bei PLB seimų aktyvus narys, dalyvaujantis įvairiuose suvažiavimuose, nors ir kaip toli jie vykėtų.

Jau keli dešimtmečiai Kęstutis kasmet lankosi Lietuvoje, kur atlieka daugelį organizacinių įsipareigojimų. Būtent Lietuvoje šį vyrą yra tekę kelis kartus sutikti, su juo bendrauti.

Kai K. Miklas minėjo savo amžiaus 75-metį, New Yorke buvo surengtas didžiulis pobūvis, kuriame dalyvavo keli šimtai garbingų svečių. Ta proga išleistas 52 psl. Leidinys apie sukaktuvinį. O kiek įdomių žinių apie jo veiklą prirašyta. Gal bus proga ateityje apie tai daugiau pakalbėti. Tokių veiklių senesnės kartos žmonių kaip K. Miklas šiuo metu labai mažai jau turime. Jeigu SLA buvęs prez. žurn. Vytautas Kasniūnas netrukus švęs savo 92-ąjį gimtadienį, tai Kęstutis pagal jį dar tikrai yra jaunas vyras ir dar ilgai galės darbuotis lietuvių tarpe.

NERINGOS stovyklos talentų popietė

Šeštadienį - gegužės 13 dieną, Bostone ir jo apylinkėse siautė lietaus uraganas. Nežiūrint nepalankių oro sąlygų į Pietų Bostono Lietuvių klubą susirinko žmonės, kurie neabejingi lietuviybės salelei Vermonte - **stovyklai Neringai**. Tą popietę šioje salėje vyko Neringos stovyklos talentų popietė, kuri jau rengiama keletą metų iš eilės.

Noriu skaitytojams priminti, kad JAV Lietuvių Bendruomenė paskelbė šiuos 2006 metus Stovyklos metais. Stovyklose jaunajai kartai puoselėjama lietuviška dvasia, iš stovyklautojų išauga būsimi aktyvūs bendruomenininkai.

Lietuviška stovykla Neringa gyvuoja nuo 1969 metų, čia daugiau kaip 35 metus stovyklavo virš keleto tūkstančių lietuvių vaikų ir šeimų.

Tą šeštadienio popietę galėjai sutikti ir buvusius, ir būsimus stovyklautojus, jų vadovus, Stovyklos tarybos narius ir pastovius stovyklos rėmėjus. Smagu buvo sutikti atvykusius net iš Philadelphia, New Jersey, CT.

Popietę sveikinimo žodžiu pradėjo Neringos stovyklos direktorė Vida Juodaitis-Strazdienė. Ji pasidžiaugė, kad stovykla vis susilaukia aukotojų dėmesio, kad daug žmonių remia jos veiklą tiek finansiniais, tiek kūrybiniais patarimais ir sumanymais. Talentų popietę sumaniai ir nuotaikingai vedė Dana Grajauskaitė - buvusi ilgametė stovyklos direktorė. Koncertą pradėjo dainininkai. Pirmoji pasirodė Gilija Aukštikalnytė. Ji Neringoje pradėjo stovyklauti nuo 5 metų ir tęsė savo stovyklavimą jau būdama studente. Dabar ji studijuoja operinį dainavimą Bostono operos mokykloje. Talentų popietėje Gilija su savo kurso drauge atliko keletą klasikinių dainų "Son Pchi Fiori", "Sous le dome epais", "Art is calling Me". Pianinu joms akompanavo Elaine Smith Purcell.

Kita buvusi stovyklautoja Liana Gineitis atliko dainą iš West Side Story miuziklo. Jaunasis pianistas ir

kompozitorius, devynerių metų talentingas lietuvis Kristofas Staknys atliko tris muzikinius kurinius - "Invention" pagal J.S. Bachą ir du savo sukurto kūrinius - "Overture to Constellations" ir "Caprikornus". Kristina Calabrese sušoko šoki "Everyday" pagal d. Matthews Band.

Pertraukos metu vyko gyvasis aukcionas, kurį išradingai ir linksmai vedė mokytojas iš New Yorko Darius Penikas. Darius - buvęs stovyklos stovyklautojas, ilgą laiką dirbo vadovu Neringoje, dabar jis eina vicepirmininko pareigas Neringos direktorių taryboje. O kokių tik dalykų nebuvo šiame linksmame gyvame aukcione: virėjos Vida su Dainora, Putnamo seselių iškepta duona, juvelyro Norberto juvelyriniai darbai iš gintaro ir sidabro. Seselės Ignės Marijošiūtės parašas, šalia Neringos stovyklai prisiųstų suvenyrų. Viktoro Lukošiaus pagamintas putojantis Midus, Angelės Grigonis-Regan iškepti du tortai Napoleonai, Danos Grajauskaitės numegzta žieminė kepturė ir dar daug kitų...

Antroje programos dalyje, talentų

pasirodė nė kiek nemažiau kaip pirmoje dalyje. Klasikines dainas tikrai profesionaliai atliko Karališkasis ansamblis pasipuošęs Renesanso laikų rūbais. Ansamblio sudėtyje buvo ir lietuvių ir jų draugų amerikiečių. Popietės vinis buvo Bucersko ansamblio pasirodymas, kurio sudėtyje buvo tik du atlikėjai: Aidas Kupčinskas ir Almis Kuolis. Vyrai taip sėkmingai įvaldė "neįprastus" muzikos instrumentus, kad jų sukurta ir atliekama eksperimentinė muzika dar ilgai susirinkusiems skambėjo ausyse ir aidėjo galvoje.

Po pasirodymų visi vaišinosi Neringos stovyklos moterų paruoštais skanėstais, džiaugėsi šilta arbata ir kava. Pakalbinau Neringos stovyklos direktoriaus pavaduotoją Dainorą Kupčinskaitę apie šį renginį, ji pasidžiaugė visais talentų popietės dalyviais, taip nuoširdžiai sutikusiais dalyvauti šiame renginyje.

Dainora norėtų padėkoti aukotojams I. R. Veitams, G. J. Stankūnams, E. R. Vaišniams, Kraunelio šeimai, Antaninai Žmuidzinavičienei, T. B. Petroniams ir visiems visiems už finansinę paramą stovyklai.

Sigita Šimkuvienė-Rosen

JAVLB KV vicepirm. Jaunimo reikalams

Aukciono metu...

Lietuvos Vyčių Centro valdybos suvažiavimas

Lietuvos Vyčių Centro valdybos posėdis vyko š.m. gegužės 6 d. Philadelphijoje, PA, Šv. Jurgio parapijos patalpose. Dalyvavo Centro valdybos nariai iš Connecticut, Illinois, Indiana, Massachusetts, Michigan, Pennsylvania, New Jersey ir New York valstijų. Suvažiavimą globojo Philadelphijos vyčių 3 kuopa, veikianti prie Šv. Jurgio parapijos.

Susirinkimo pradžioje dvasios vadas prel. Juozas Anderlonis sukalbėjo malda, pasveikino dalyvius ir palinkėjo sėkmingo posėdžio. Lietuvos Vyčių kuopos vardu pasveikino k-pos pirmininkė Irene Ozalis. Posėdžiui vadovavo pirmininkė Agnė Mickunas. Ji pasveikino Centro valdybos narius ir svečius.

Kadangi Centro valdyba ruoš ir globos ateinančių 93-ąjį metinį suvažiavimą, daug laiko buvo skirta šiam reikalui. Yra sudarytas suvažiavimo rengimo komitetas, kuriam vadovaus patikėtiniai Mary Slakis ir Joseph Stiklius. Komitetą sudaro: išdininkė ir prieš seimo/suvažiavimo išvykos koordinatore Elena Nakrošis, jaunimo koordinatore Andreja Deksnis, registracijos koordinatore Becky Pataki ir ryšininkė su visuomene Regina Juškaitė-Švobienė. Seimo atidarymo ir uždarymo Šv. Mišios bus aukojamos Marijos, Pasaulio Karalienės šventovėje (Mary, Queen of Universe Shrine). Įdomu pažymėti, kad ši šventovė buvo pastatyta tik su turistų aukomis prieš 35 metus. Liturginėmis apeigomis rūpinsis dvasios vadas prelatas dr. Juozas Anderlonis. Kitos įvairios pareigos buvo paskirstytos pagal suvažiavimo pagedavimą.

Yra nuspręsta, kad 93-as metinio Lietuvos Vyčių

suvažiavimas/seimas vyks 2006 m. rugpjūčio 3-6 d., Grosvenor Resort viešbutyje, Orlando, Florida. Registracijos kaina suaugusia - \$200 (iki 2006 m. birželio 30 d.) ir jaunimui (iki 18 metų amžiaus) \$100. Po liepos 1 d. registracijos kaina suaugusiam - \$230 ir jaunimui - \$115. Prieš seimo suvažiavimą, norintiems dalyvauti, vyks pilnos dienos išvyka į "The Holy Land Experience", Orlando, Florida. Dalyviai stebės 6 hektarų gyvą biblijos muziejų apie įvykius iš seno ir naujo testamentų prieš 3 tūkstantmečius metų. Registracijos kaina išvykai - \$45 suaugusiam ir \$30 jaunimui. Suvažiavimo planai gerai vyksta ir bus daug įdomių staigmenų. Seimo rengimo komitetas kviečia visus gausiai dalyvauti suvažiavime.

Centro valdybos lietuvių kalbos ir kultūros komiteto pirmininkė Julia Schroder pranešė, kad Lietuvos Vyčiai koordinuoja ypatingą šventę paminėjimą Šiluvos Mergelės Marijos koplyčioje, Washington D.C. Bus švenčiama koplyčios 40 metų gyvavimo sukakties šventė. Šv. Mišios jau užprašytos sekmadienį, 2006 m. spalio 8 d. 2 v.p.p. Visi Vyčiai ir lietuvių bendruomenė raginama gausiai organizuotis ir dalyvauti šioje svarbioje šventėje.

Kiti komitetų pirmininkai davė savo pranešimus. Tolimesnėje posėdžio eigoje buvo aptarti einamieji reikalai, vyko diskusijos, svarstymai ir nutarimai. Posėdis baigtas malda, sukalbėta pirmininkės Agnė Mickunas.

Šv. Mišias Šv. Jurgio bažnyčioje aukėjo prelatas dr. Juozas Anderlonis. Savo pamoksle prelatas sveikino centro valdybą, nes patyrė, kad posėdis buvo darbingas ir sėkmingas. Po Mišių visi susirinko parapijos salėje vakarienei ir pabendravimui.

Ateinantis centro valdybos posėdis numatytas 2006 m. rugpjūčio 3 d. per 93-ąjį metinį suvažiavimą, Orlando, Florida.

Regina Juškaitė-Švobienė

Talentingiausias jaunuolis – Aras Baškauskas.

Jis laimėjo milijoną dolerių

Gegužės 14-osios vakare plačiai po pasaulį nu-skambėjo Aro Baškausko pavardė – jis buvo paskelbtas realybės programos "Išlikimas" (Survivor) nugalėtoju ir gavo milijoną dolerių prizą.

Tą vakarą per CBS televizijos kanalą buvo demonstruojami paskutiniai šio 39 dienas trukusio filmuoto konkurso epizodai. Buvo rodomos trijų žmonių rungtys. Iš jų turėjo paaiškėti nugalėtojas. Juo paskelbtas 24 m. lietuvis Aras Baškauskas, gyvenantis Santa Monica, CA. A. Baškauskas buvo pristatytas kaip jogos instruktorius, nors jis yra baigęs filosofijos mokslus Californijos universitete, Irwing, CA, bakalauro laipsniu, o vėliau įsigijo ir magistrą iš biznio administracijos.

Sporto mėgėjams galbūt bus įdomu, jog Aras yra geras krepšininkas, studijuodamas atstovavo savo universiteto krepšinio rinkinei. Internetiniuose pus-

lapiuose rašoma, kad jis kurį laiką žaidė kaip profesionalus krepšininkas Lietuvoje. Taip pat minima, jog Aras norėtų patekti į Lietuvos olimpinę krepšinio rinktinę ir atstovauti Lietuvai, nes turi dvigubą pilietybę. Jis atstovavo Los Angeles "Bingos" sporto klubo krepšinio komandai, kuomet ši žaidė Lietuvos Ambasados taurės turnyre Washingtone šį pavasarį.

Kiek teko girdėti, daug Chicago lietuvių stebėjo mūsiškio triumfą televizorių ekranuose. Nors tuo metu buvo transliuojama ir CLTV, mūsų tautiečiai pasirinko "Išlikimo" transliaciją.

Tie, kurie negalėjo ar nespėjo tos programos pamatyti sekmadienio vakare, apie tai galėjo perskaityti pirmadienio rytą Chicago spaudoje. O internete A. Baškausko pavardė ir nuotraukos mirgėjo dešimčių laikraščių puslapiuose.

Aras, bent pora dienų buvo žinomiausiu jaunuoliu JAV. Jis yra garsios veikėjos Liucijos Baškauskaitės (ji daug metų dirbo Lietuvoje) brolio sūnus.

Edvardas Šulaitis

Muzikos garsai Putname

Šių metų kovo 26-ąją dieną Mergelės Marijos Nekal-
tojo Prasiidėjimo seselių vienuolyną nuspalvino klasiki-
nės muzikos garsai. Įspudingais talentais apdovanotos
Danutė Mileika (mezzo-sopranas) ir Tatyana Shrago
(pianinas) sukūrė dvigubą šventę. Koncertu galejo
pasidžiaugti kiekvienas atėjęs ir tuo pačiu buvo surinkta
aukų Neringos stovyklai. Kitais metais planuojama
organizuoti Neringos koncertą per Atvelykį ir kviečiami
atlikėjai bus patys Neringos stovyklautojai.

Organizatoriai

Daininkė Danutė Mileika ir pianistė Tatyana Shrago

Vida Strazdienė – viena iš Neringos stovyklos organizatorių

Chicagos ASK Lituanica – 2006 m. senjorų krepšinio meisteris

2006 m. ŠALFASS vyrų senjorų (35 metų ir vyresnių)
Krepšinio pirmenybės įvyko 2006 m. balandžio 1 ir 2
dienomis, Chicagoje. Vykė – Chicagos ASK *Lituanica*.
Varžyboms vadovavo Stepas Žilys.

Pirmenybėse dalyvavo 6 komandos, visos iš Ame-
rikos. Pasigesta Kanados komandų. Komandos buvo
paskirstytos į dvi grupes, A ir B. Preliminarinėse
varžybose buvo žaidžiama grupėse, kiekvienas su
kiekvienu (Round Robin). Toliau, pirmą ir antrą vietą iš
kiekvienos grupės kvalifikavosi į pusfinalius, varžytis dėl
medalių.

Grupėje A, ASK *Lituanica* nugalėjo New Yorko LAK
58:42, Chicagos *Lokius* 60:56. New Yorko LAK laimėjo
prieš *Lokius* 52:39. Taigi komandos išsirikiavo: 1) ASK
Lituanica 2-0, 2) *Kretinga* 1-1, 3) *Klaipėda* 0-2.

B grupėje Clevelando *Žaibas* įveikė Chicagos *Kre-
tingą* 69:65 ir Chicagos *Klaipėdą* 78:64, tuo tarpu kai
Kretinga viršijo *Klaipėdą* 67:39. Tuo būdu komandos
pasiskirstė: 1) *Žaibas* 2-0, 2) *Kretinga* 1-1, 3) *Klaipėda*
0-2.

Pusfinaliuose, *Lituanica* laimėjo prieš *Kretingą* 69:55,
o *Žaibas* – prieš New Yorko LAK 48:35. Tuo būdu fi-
nale susikibo pereitų metų nugalėtojai *Žaibas* ir pernykštis
finalistas ASK *Lituanica*. Šį kartą viršų paėmė ASK
Lituanica, atsirevanšuodami už pernykštį pralaimėjimą
58:45, pasiglemždami auksinukus ir pereinamą
trofėją.

Rungtynės dėl 3-čios vietos – bronzos medalių laimėjo
Kretinga prieš New Yorko LAK, be žaidimo dėl laiko
stokos, nes newyorkiečiams nepavyko gauti vėlesnio
lėktuvo skrydžio. Gaila.

Rungtynės dėl 5-tos vietos nebuvo sužaistos tarp
Lokių ir *Klaipėdos* (kodėl?).

Galutinis komandų išsidėstymas: 1) Chicagos ASK
Lituanica, 2) Clevelando LSK *Žaibas*, 3) Chicagos
Kretinga, 4) New Yorko LAK, 5/6) Chicagos *Lokiai* ir
Chicagos *Klaipėda*.

Visos komandos, palyginus, buvo gana panašaus lygio.
Varžybos praėjo sėkmingai ir geroje nuotaikoje. Yra gero
pagrindo nujausti, kad sekančiais metais senjorų krepšinio
varžybos turės rekordinį dalyvių skaičių.

ŠALFASS info

Gegužės 23 d. Vilniuje vyko tautinių mažumų ir
Išėivijos departamento (TMID) prie Lietuvos respublikos
Vyriausybės rengiamas tradicinis kasmetinis seminaras
užsienio lituanistinių mokyklų vadovams ir mokytojams
„Lituanistinis švietimas užsienyje“.

Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos suvažiavimas

ANNABERG'2006

Š. m. gegužės mėn. 19 – 21 d. Vokietijos lietuvių jaunimas vėl rinkosi tradicinėje savo susitikimų vietoje – Annabergo pilyje, Bonnoje. Suvažiavimo tema buvo pasirinkta šiuo metu ypač dažnai žiniasklaidoje, mokslininkų ir (pamažu) politikų nagrinėjama aktualija – *emigracija ir „protų nutekėjimas“*.

Po triukšmingo susipažinimo vakaro prie laužo nuo pat ankstaus šeštadienio ryto prasidėjo politinė dalis. LR Seimo narys bei Liberalų Sąjūdžio lyderis Petras Auštrevičius skaitė paskaitą „Emigracijos tendencijos, perspektyvos, galimi problemos sprendimo būdai“. Sutraukdamas statistinius duomenis, viešosios nuomonės apklausų bei socialinių tyrimų rezultatus, jis apžvelgė emigracijos iš Lietuvos mastus, kryptis, priežastis, aptarė neigiamas ir teigiamas emigracijos pasekmes Lietuvos ekonomikai, darbo rinkai, socialiniam ir nacionaliniam saugumui bei politiniams pokyčiams. Nagrinėdamas emigracijos priežastis, P. Auštrevičius lygino Lietuvos ir kitų ES šalių socialinius rodiklius, iš dalies sąlygojančius Lietuvos gyventojų veržimąsi svetur. Aptardamas tyrimo „Protų nutekėjimas“ iš Lietuvos išvadas, politikas atkreipė dėmesį į išsimokslinusių, aukštesnę ir aukščiausią kvalifikaciją turinčių darbuotojų emigracijos motyvus. Traukos veiksniai užsienyje (viliojančios darbo ir profesinės realizacijos sąlygos) turintys didesnę įtaką aukštos kvalifikacijos žmonių migracijai nei stūmimo veiksniai (netenkinančios sąlygos Lietuvoje). Tarp stipriausių reemigracines nuostatas įtakojančių veiksnių taip pat minimos profesinės realizacijos sąlygos Lietuvoje, „kurių gerinimas galėtų stipriai sumažinti traukos į užsienį efektą ir vienkryptį „protų“ judėjimą, sukurią sąlygas vykti „protų cirkuliacijai“. Buvęs vyriausiasis eudoderybininkas savo pranešimą baigė pasiūlymais Lietuvos valstybės politikai, apimančiais ryšių su emigrantais plėtrą, reemigracijos skatinimą emigrantams palankiais politiniais sprendimais (švietimo ir mokslo reforma, mokesčių sistemos ir verslo reguliavimo bei kt. pakeitimai), darbo jėgos pritraukimą iš užsienio šalių.

Po paskaitos vyko energinga diskusija apie emigracijos priežastis, seminaro dalyviai dalinosi savo patirtimi, lūkesčiais ir pasvarstymais, kodėl jie norėtų ar nenorėtų grįžti į Lietuvą. Susitikimo dalyviai vienu balsu pabrėžė svarbiausią sąlygą – tai mokslo ir mokymo kultūros keitimą. Studijos pirmiausia turėtų išmokyti jauną žmogų kritinio mąstymo, savarankiško darbo metodikos, savikontrolės ir disciplinos, gebėjimo savarankiškai planuoti savo laiką ir tolesnį gyvenimą po studijų. Buvo prieita bendros išvados, kad Lietuvoje ypač reikia skatinti diskusijų kultūrą.

VLJS suvažiavime taip pat svečiavosi Arnoldas

Naujoji VLJS valdyba (iš kairės): Sofija Loiter, Martynas Gaurilčikas, Aušra Malinauskaitė, Juratė Patackaitė. Trūksta Martyno Tschischausko.

Sofija Loiter (valdyba) įteikia P. Auštrevičiui VLJS marškinėlius.

Pranckevičius – buvęs LR Prezidento V. Adamkaus patarėjas, dabar dirbantis Europos parlamente užsienio politikos skyriuje. Pokalbyje su suvažiavimo dalyviais apie studijas užsienyje bei grįžimą į Lietuvą jis pasidalino savo asmenine patirtimi, ragindamas susirinkusius ieškoti darbo ir karjeros galimybių Tėvynėje.

Po ilgos ir įdomios diskusijų dienos Vokietijos lietuvių jaunimas kartu su svečiais rinkosi priešais didžiulį lininį ekraną stebėti Europos dainų konkurso. Žinoma, labiausiai visoje „eurovizijoje“ įdomus buvo jungtinių

ŽINIOS IŠ VISUR

JAV ir Kanados Lietuvių fronto bičiuliai šią vasarą rengiasi paminėti savo studijų ir poilsio savaitę **penkiasdešimtąjį jubiliejų**. Jis bus atšvęstas Dainavos stovyklavietėje, Michigan valstijoje, kur rugpjūčio 20-27 dienomis įvyks **jubiliejinė studijų savaitė**. Savaitės metu šaukiamas ir visuotinis LFB suvažiavimas. Visi bičiuliai, bičiulės ir jų draugai prašomi rezervuoti šią savaitę ir atvykti į Dainavą. Platesnė informacija bus skelbiama kiek vėliau.

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų federacija, apjungianti katalikų organizacijas bei institucijas, spalio 20-22 d. Chicagoje šaukia **Amerikos Lietuvių Katalikų kongresą**. Amerikos Lietuvių Romos katalikų federacija buvo įkurta 1906 m. Wilkes Barre, Pannsylvania valstijoje. Kongrese bus atžymėtas **Federacijos šimtmetis**. Šiais metais taip pat sueina **50 metų sukaktis** nuo Katalikų Federacijos **jaunimo stovyklos Dainavos įkūrimo** ir **40 metų sukaktis** nuo federacijos iniciatyva **Šiluvos Marijos koplyčios įrengimo** Nekaltojo Prasidėjimo bazilikoje Washington, DC.

Lietuvos muzikos grantų (LT United) pajėgų pasirodymas, netrukęs visiems šešiasdešimt dalyvių leisti pasijusti tikrais nugalėtojais, o pačius LT United didvyrius ilgam laikui užkelti ant pjedestalo šalia „Žalgirio“ ir Vytauto Didžiojo.

Sekmadienį buvo skaitoma metinė veiklos ataskaita, pristatytas „Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas“ bei Vokietijos atstovai, išklausti pasiūlymai sekančiai VLJS Valdybos kadencijai.

Jaunimo sąjungos valdyba buvo atleista nuo atsakomybės ir išrinkta nauja: Martynas Gaurilėikas – pirmininkas, Aušra Malinauskaitė – 1 vicepirmininkė, Jūratė Patackaitė – 2 vicepirmininkė, Martynas Tschischaukas – sekretorius, Sofija Loiter – išdininkė.

Revizijos komisiją sudaro Aušra Getautienė, Arūnas Damijonaitis, Dovydas Šalkauskas.

Suvažiavime dalyvavo apie 50 dalyvių, didesnė dalis – nauji žmonės, turintys daugybę idėjų bei pasiūlymų, neslėpė ambicijų dalyvauti VLJS veikloje. Tai įkvėpė valdybą dar aktyviau dirbti Vokietijos jaunimo labui.

Vokietijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga įkurta prieš 30 metų. Jos tikslas dar iki dabar nepasikeitęs: VLJS teikia galimybes lietuviškam jaunimui susiburti ir palaikyti ryšius tarp vienas kito. VLJS nariai pagal statutą yra visi lietuviai tarp 16 ir 36 metų, pastoviai gyvenantys Vokietijoje. Mes kasmet pavasarį surengiame metinį suvažiavimą, kur būna progos padiskutuoti aktualiomis temomis, pasiklausti įdomių paskaitų ir pranešimų. Kitose šalyse taipogi yra lietuviškų jaunimo sąjungų, visas jungia Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga.

Bernadeta Goštautaitė

VLB Valdybos atstovė spaudai

Lietuvių Fondo kovo mėnesį naujais nariais tapo: Svajus Asadauskas, Nijolė ir Vidmantas Bražiai, Vytis Anužis, Kazys Gudauskas. Taip pat atminimo įnašais savo artimuosius pagerbė Teresa Poškus ir Andželė Petraitienė, o Broniaus Masioko vardu Filomena Masiokienė įsteigė naują stipendijų fondą. Kviečiame ir Jus į Lietuvių Fondą. Mūsų adresas: 14911 12th Street, Lemont, IL 60439. tel.: (630) 257-1616.

2006 m. balandžio mėn. į Lietuvių Fondą įstoję nauji nariai: Algimantas Rastauskas (\$100.00), Nida Stankūnaitė – Schmedlen (\$200.00), Irena Gečas McCarthy (\$100.00), Dr. Algis Rajeckas (\$100.00). Juozas Daniliauskas \$1,000.00 įnašu pagerbė Elenos Šči-glienės šviesų atminimą, o Irena ir Vytautas Alksniniai atminimo įnašu pagerbė Ambasadorių Anicetą Simutį (\$100.00).

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija gegužės 24 d. pranešė JAV valdybai, VIII Dainų šventės organizaciniam komitetui, kad **LR prezidentas Valdas Adamkus ir Alma Adamkienė** ketina dalyvauti aštuntoje Dainų šventėje Chicagoje š.m. liepos mėnesį 2 d

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 88 metų sukakties minėjime, kuris vyko vasario 19 d. Worcester MA, kalba dr. Dalia Giedrimienė iš Hartford, CT, Šv Kazimiero parapijos salėje. T. Ilgūnienės nuotr

Daiva Izbickaitė-Veršeliene

KELLER WILLIAMS REALTY

aptarnauja rytinę Massachusetts valstijos dalį-
Bostono apylinkę visais
nekilnojamo turto reikalais
**Jei reikia pagalbos
pirkti ar parduoti namus,**
Kreipkitės visokiais profesinių paslaugų atvejais:

508-523-9058; 781-694-4048

di@divahomes.com

www.divahomes.com

VYZAS & ASSOCIATES, P. C.

ATTORNEYS AT LAW

Real Estate - Zoning & Land Use -
Commercial Litigation - Corporate Law
Bankruptcy - Wills, Trusts & Estates
Estate Administration - Personal Injury
Worker's Compensation - Municipal Court Matters
Employment Torts - Condominium Law

20 DAVIS AVENUE

KEARNY, NEW JERSEY 07032

(201) 998 - 2211

Licensed in New Jersey and New York

*Kviečiame paremti TAUTOS FONDA
savo darbu ir aukomis.*

*Remdami TAUTOS FONDA remiate Lietuvos švietimą
ir demokratijos įtvirtinimą Lietuvoje.*

TAUTOS FONDAS

LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.

Aukų sąrašas:

307 W. 30th St. tel: (212) 868 - 5860; (212) 868 - 5815
New York, NY 10001 el.paštas: TAUTFD@aol.com

KODIS

FUNERAL HOME

**63 - 06 Flushing Ave.
Maspeth, NY 11378**

*Suteikia garbingas laidotuves
Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse*

Edward A. Kodis - Funeral Director

Kreipkitės

tel.: (718) 326-1658

**Į LAISVĘ fondo XV studijų savaitės Lietuvoje
programos metmenys**

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA: VASLTYBĖS IR TAUTOS RAIDA BEI JOS PERSPEKTYVOS

**2006 liepos 26-31 d.
Kaunas ir Kauno rajonas**

Pirma diena. Lietuvių fronto bičiulių (LFB), Į LAISVĘ fondo centrinių bei Lietuvos tarybų valdybų posėdžiai perspektyvinės veiklos klausimais. LFB ir Į LAISVĘ fondo Lietuvos filialo narių visuotinis susirinkimas.

Antra diena. Studijų savaitės atidarymas. Invokacija. Posėdžio tema ir pranešimų bei diskusijų kryptys: *Lietuvių fronto ir Lietuvių fronto bičiulių vieta krašto ir užsienio lietuvių rezistencijoje.*

- Lietuvių fronto ideologinės ištakos ir veiklos genezė.
- Svarbiausi Lietuvių fronto bičiulių veiklos aspektai.
- Į LAISVĘ fondo vaidmuo puoselėjant rezistencinį paveldą. Rezistencijos premijos įteikimas.

Trečia diena. Lietuvos vidaus ir užsienio politikos svarbiausios kryptys bei perspektyvos.

- Lietuvos vidaus ir užsienio politikos sėkmės ir nesėkmės.
- Lietuvos politinio, ekonominio ir socialinio gyvenimo netolygumai.
- Rusijos agresyvių ideologijų grėsmės Lietuvai.

Ketvirta diena. Lietuvos visuomenės sociokultūriniai atradimai ir praradimai

- Tradicinių, tautinių ir moralinių vertybių kaita ir devalvacija.
- Lietuvos gyventojų emigracijos ir imigracijos į Lietuvą grėsmės valstybei.
- Lietuvos ir užsienio lietuvių sanglaudos svarba didėjančios emigracijos akivaizdoje.

Penkta diena. Šv. Mišios. Ekskursija rezistencinėmis atminties vietomis. Kultūrinė-mėnėnė programa.

Šešta diena. Spaudos konferencija. Dalyvauja LFB, Į LAISVĘ fondo centrinių ir Lietuvos tarybų bei valdybų vadovai, nariai.

**Norinčius pirkti ar parduoti
nekilnojamo turto**

QUEENS/BROOKLYN apylinkėje,
prašome kreiptis į

Prudential nekilnojamo turto agentę

EGIDIJĄ VOSYLIŪTĘ,

kuri taip pat nemokamai įvertins jūsų
nekilnojamo turto vertę rinkoje.

Tel.: (718) 791 2229;

e-mail: realestateplanet@yahoo.com

ADMINISTRACIJA PRANEŠA: DĖMESIO SKAITYTOJAMS

Skaitykite Pranciškonų vadovybės pranešimą (pakartotą) pirmame psl., kad tolimesnis "Darbininko" leidimas sustabdomas nuo liepos 1 d.

Skaitytojams, kurie užmokėjo prenumeratą iki 2006 metų pabaigos, grąžinsime pusę tos sumos. Bet reikia:

1. Iki liepos 10 d.. parašyti "Darbininkui" laiškeli, kad pageidaujate gauti pusę aukotos sumos,

2. Įdėti sau adresuotą voką su pašto ženklu. Jei negausime Jūsų pageidavimo iki liepos 10 d., tą likusią sumą perduosime Kretingos "Rūpestėlių" labdaros valgyklai.

Čia spausdiname pavardes tų skaitytojų, kurie aukojo 2006 metų "Darbininkui" paremti ir jų čekius gavome iki 2006 m.birželio 6 d.:

Po 100.00 dol.:

Regina ir Jurgis Mikaila, Putham, CT.

Po 75.00 dol.:

Violette M. Patrick, Ridge, NY

Po 50.00 dol.:

Mrs. S. Levanas, Waterbury, CT

Eugenija Drazdys, Marriottsville MD

Juozas Kucinas (miręs, už jį moka Aurelija N.

Borges, West Yarmouth, MA

Rimas A. Zinas, Bethlehem, PA

Po 35.00 dol.:

Valerie Kennedy, Marlton, NJ

Po 30.00 dol.:

Valentinas ir Nijolė Kent, Valencia, CA

Anna Bacevicius, Newton, MA

Aldona Nanuette, E. Rockaway, NY

Po 25.00 dol.

Frank Petrauskas, Baldwinsville, NY

Fabian Kubilius, Poughkeepsie, NY

Po 20.00 dol.:

Genevieve Slutas, Scranton, PA

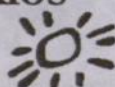
Nicole Hughes, Charleston, SC

Už visas aukas nuoširdžiai dėkojame

"DARBININKO" ADMINISTRACIJA

"Neringos" Stovyklos

LIETUVIŲ KALBA

Birž. 18-24d.d. - Dvikalbė stovykla studentams

Liepos 2-8 d.d. - Šeimų stovykla

Liepos 9-23 d.d. - 7-16m. vaikams

Liepos 23-29 d.d. - Tėsinys 13-16m. vaikams

Rugpj. 20-27 d.d - Aštuonios Meno Dienos

Neringoje Suaugusiems

LIETUVIŲ KILMĖS STOVYKLAUTOJAMS ANGLŲ KALBA

Birželio 24-28 d.d. - Šeimų stovykla

Liepos 30-Rugpj. 12d.d. - 7-16m. vaikams

Liepos 12-19 d.d. - Tėsinys 13-16m. vaikams

info@neringa.org * www.neringa.org * 978-582-5592

Neringa Inc. su Nek.Pr.Marijos Seserimis organizuoja ir praveda stovyklas "Neringos" stovyklavietėje Vermonte

BUTAI PENSININKAMS, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nek. Pr. Seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga.

Kreiptis:

Vila Maria

P.O. Box 155

Thompson, CT 06227

Kas žadate vykti į gražią Maine valstiją ir norite pamatyti Bar Harbor/ Acadia National Park mielai kviečiami apsistoti

Penobscot Bay Inn

192 Northport Ave.

Belfast, ME 04915

Tel.: 207 338-5715

penobscotbayinn.com

Savininkai: Valentinas ir Kristina Kurapka

Nuoširdžiai priimsime

Šis „Darbininko“ numeris yra priešpaskutinis, nes jo leidyba sustabdoma nuo liepos mėn. 1 d. Žiūr. pirmą puslapį.

Tėvo diena – birželio 18 d.

Šis „Darbininko“ numeris padidintas iki 24 psl.

Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, „Darbininko“ administratorius, po operacijos ir ilgesnio gydymo slaugos namuose, gegužės 23 d. sugrįžo į namus – 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Lietuvių Katalikų religinės Šalpos finansų komiteto posėdis įvyko trečiadienį, balandžio 19 d., LKRŠ patalpose Maspeth, NY. Jį pradėjo vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM, malda. Posėdis subūrė narius iš arti ir toli pilnos dienos darbui. Dalyvavo vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM, Gintaras Čepas – komiteto pirmininkas, Vida Janauskienė, prel. Albertas Kontautas, Ses. Eugenija Lukoshius, kun. Jonas Puodžiūnas, OFM, prel. Edmundas Putrimas, Josephina Senken ir kun. Vytautas Volertas. Pasigesta svarbaus nario Tėv. Pranciškaus Giedgaudo, OFM, kuris po operacijos tada dar sveiko slaugos namuose.

Posėdis buvo sušauktas įvertinti LKRŠ investicijas ir padaryti planus ateičiai. Dalyvavo keleto kompanijų atstovai, kurie apžvalgos būdu pristatė planus naujoms investicijoms bei davė apyskaitą jau turimoms LKRŠ investicijoms. Po trumpų diskusijų posėdis baigtas 5 v.v. prel. A. Kontauto malda.

Šis „Darbininko“ Nr. 5 (51) išsiunčiamas birželio 15 d. Sekantis – birželio 2006 m. numeris numatytas išsiųsti birželio 29 d. arba vėliau.

Apreiškimo parapijos žinios

Vilties ir Gedulo dienos minėjimą birželio 11 d. ruošia NY LB apygarda, talkinant visoms trims LB apylinkėms tuojau po 10 val. lietuviškų mišių. Prie lietuviško kryžiaus vyks trumpa simboliška ceremonija. Minėjimas vyks Apreiškimo par. apatinėje salėje. Pagrindinis kalbėtojas – LR gen. konsulas New Yorke Mindaugas Butkus. Meninė programą atliks New Yorko choras, vadovaujamas Gintarės Bukauskienės. Po minėjimo – vaišės ir pabendravimas.

Marytė Ridikienė, gyv. Richmond Hill, NY, o paskutiniu metu Matulaičio slaugos namuose, mirė ten š.m. balandžio 23 d. Nuliūdime liko sūnus Gediminas, marti Regina Padvarietytė-Ridikienė ir trys anūikai: Lina Česnavičienė, Audra Ridikas ir Andrius.

Gediminas Klimas, gyv. Babylon, NY, mirė š.m. gegužės 31 d., sulaukęs 93 metų amžiaus. Atsisveikinimas įvyko birželio 1 d. Claude R. Boyd-Spencer laidojimo koplyčioje Babylon, NY. Laidotuvių mišias aukojo kun. V. Volertas birželio 2 d., 11 v.r. Šv. Kazimiero par. bažnyčioje Paterson, NJ. Palaidotas Holy Sepulchre kapinėse Totowa, NJ. Nuliūdime liko duktė Audronė ir žentas Gediminas Mikalauskai ir anūikai Aleksandra ir Tomas.

Mišios lietuviškai Riverhead, NY

Riverhead, NY, apylinkėje yra įsikūrusi nemaža grupė naujųjų imigrantų iš Lietuvos. Lietuviškos mišios bus aukojamos: birželio 11 d., rugsėjo 17 d., lapkričio 12 d. ir gruodžio 10 d. Kiekvieną kartą – 3 val. popiet. Šv. Jono Evangelisto katalikų bažnyčioje, 546 St. John's Place, Riverhead, NY. Mišias aukoja kun. Vytautas Volertas, V. Atsimainymo par. Maspeth, NY, vikaras. Kviečiami apylinkės lietuviai dalyvauti.

Lietuviška radio programa New Yorke girdima **pirmadieniais 9 v.v.** per WPAT stotį 930 AM banga. Programos steigėja ir jos vedėja – **dr. Giedrė Kumpikaitė**.

V. Atsimainymo par. žinios

Parapijos klebonas **kun. Paul Wood** nuo birželio 30 d. perims klebono pareigas ir netoliese esančios St. Stanislaus Kostka parapijos, kurios dabartinis klebonas kun. Michael J. Walsh yra perkeliamas klebono pareigoms į So. Richmond Hill esančią Our Lady of Perpetual Help parapiją. Taip pasireiškia kunigų trūkumas, kai tas pats kunigas vadovauja dviem parapijom.

Šiluvos Marijos koplyčia Washington, DC, buvo dedikuota prieš 40 metų. Tai sukaččiai paminėti šiemet spalio 8 d. koplyčioje vyks iškilnės. Mišios bus 2 v. popiet. Vyčių 110 kuopa organizuoja autobusą į tą iškilnę. Dėl daugiau informacijų skambinti vyčių pirmininkui dr. Paul Michael Kazas tel.: (718) 849-5725.

Ambasadoriui Vytautui Ušackui pagerbimo išleistuves birželio 25 d. rengia dr. Paul Michael Kazas V. Atsimainymo par. patalpose, Maspeth, NY. Ambasadoriaus kadencija Amerikoje baigiasi ir jis paskirtas LR ambasadoriumi Anglijoje. Ketina kandidatuoti į prezidentus. Iškilmingos mišios bus 11:30 val. ryto. Seks vaišės ir pagerbimas salėje 1 val.p.p. Yra pakviesta daug žymių veikėjų – politikų, organizacijų atstovų. Po sveikinimų ir kalbų bus ir meninė programa. Įėjimo bilietai Vyčių organizacijos nariams – 10 dol.; ne nariams – 20 dol. Užsisakyti bilietus iš anksto, čekius išrašant Knights of Lithuania ir siunčiant; dr. P.M. Kazas, 87-28 97th St., Woodhaven, NY 11421.

Kazimiera Genevičius, gyv. Elmhurst, NY, mirė gegužės 31 d. savo namuose. Nuliūdime liko pusbrolis Algirdas Valakas. Birželio 2 d. po laidotuvių mišių V. Atsimainymo parapijos bažnyčioje, Maspeth, NY, palaidota Cypress Hills kapinėse.

Išnuomojami 2 arba 3 kambariai su vonia antrame aukšte, nuosavame name Lynbrook, Long Island, NY. Bendra virtuvė. Patogus susisiektis su New Yorku, šalia LI traukinio sustojimas. Skambinti Živilei po 8-val. vakaro. tel.: (516) 825-3103.

DARBININKAS

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Monthly Newsletter
Published by Franciscan Fathers
Editorial & Business Office
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail: darbininkas@hotmail.com

*Redaguoja ir rankraščius savo nuožiūra taiso
REDAKCIJĖ KOMISIJA.*

Ateitininkų Sendraugių Rytinio pakraščio Poilsio savaitė Kennebunkporte

Ateitininkų Sendraugių Rytinio pakraščio Poilsio savaitė įvyks Tėvų Pranciškonų vasarnamio patalpose, Kennebunkport, Maine rugpjūčio 5 – 12, 2006.

Vakarinė programų santrauka:

Šeštadienį, rugpjūčio 5 – įvyks tradicinis Sendraugių savaitės atidarymo koncertas / rečitalis. Koncertuos pianistė Dr. Frances Covalesky (Kavaliauskaitė).

Penktadienį, rugpjūčio 11 – įvyks iškilmingas stovyklos baigiamasis koncertas kurį atliks solistė Danutė Mileikienė – Grauslytė.

Kitais vakarais programos suplanuotos šitaip:

Poezijos vakaras -Antanina Zmuidzinaitė ir Izabelė Zmuidzinienė.

Dr. Onilės Šeštokienės pokalbis apie Lietuvos našlaičius.

Lietuvos folkloro ir dainos vakarą praves Gita Kupčinskienė.

Religinėmis temomis kalbės pranciškonas Tėvas Placidus Barius. Ateitininkų Sendraugių Savaitės kapelionas bus Prelatas Albertas Kontautas.

Šventos Mišios bus laikomos kas dieną 8:00 v.r. Vienuolyno koplyčioje.

Registruotis į Ateitininkų Sendraugių stovyklą - Franciscan Guest House, 28 Beach Avenue, Kennebunk, Maine 04043. Registruotis (užsisakant kambarį) per raštinės administraciją - pašto adresas: P.O. Box 980, Kennebunkport, ME 04046. Telefonas: (207)967-4865

Elektroninio pašto adresas: franciscanguesthouse@yahoo.com

Danutė Mileika

Frances Covalesky

Ateitininkų Sendraugių Rytinio Pakraščio stovyklos organizacinį komitetą sudaro: Juozas Rygelis, Eligijaus Sužiedelis, Aldona Rygelė, Monika Sabalienė, Alfonsas Dzikas ir Danutė Norvilaitė.

A. Dzikas

2005 metų Savaitės dalyviai. Viduryje su abitu - Tėv. Antanas Grabnickas, OFM

Alfonso Dziko nuot.

Mieli skaitytojai,

Neužilgo turime skirtis.

Lieka daug neužbaigtų reikalų ir su bendradarbiais, ir su skaitytojais. Nenorime nutraukti kontakto, todėl pasirūpiname pašto dėžutės adresu (tik dar negavome dėžutės numerio, kurį paskelbsime paskutiniame *Darbininke*. Numeris galios visus metus - t. y. iki 2007 liepos 1 d. Kai turėsite bet kokių klausimų, rašykite, atsakysime į kiekvieną Jūsų laiškėlį, atsiųstą pašto dėžutės adresu.

Sekančiame "Darbininke" paskelbsime dėžutės numerį.

Administracija

sekmadienį, liepos 23 d.

Nek.Pr. Marijos Seserų
vienuolyno sodyboje

PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS

Lietuvių Susitikimo Šventė

11:00 Koncelebruotos Šv. MIŠIOS

- Pagrindinis celebrantas:

Prelatas Edmundas J. Putrimas

12:00 VAIŠĖS, užsiėmimai, sportas

3:00 Neringos stovyklautojų PROGRAMA

4:00 Didžiųjų dovanų TRAUKIMAS

Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti -
pasikvieskite ir savo draugus!

Non-Profit Org.
U. S. Postage
PAID
BROOKLYN, N.Y.
Permit NO 5417

SOCIETY OF FRANCISCAN FATHERS OF THE LITHUANIAN DIASPORA

RETURN SERVICE REQUESTED

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207-1999

DARBININKAS